

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULECA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 12.— Kr. za inostranstvo 15.20 Kr.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inostranstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri pošto čelovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Živahno delovanje patrol

Vsi sovražni napadi odbiti — 5 sovražnih letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 22. avgusta naslednje 818. vojno poročilo:

Tudi večer je bilo delovanje patrol še nadalje živahno na egiptovski bojišču. Izpadi sovražnih elementov so bili odbiti. Sovražno letalstvo je izvršilo motilne po-

lete nad našim zaledjem, ne da bi povzročilo škode, nemški lovci so sestrelili 4 napadajoča letala.

Protiletalsko toplotno naše edince v spremstvu konvoja je zadelo in strmoglavilo v morje angleško letalo, čigar posadka je bila zajeta.

Posrečen beg iz angleškega ujetništva

Drzen in tvegan podvig dveh italijanskih vojakov

Operacijsko področje, 23. avgusta. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani v Severni Afriki.) V frontno črto pri El Alameinu sta se vrnila dva italijanska vojaka, ki sta bila ujeta v Auchinleckovi ofenzivi ob koncu julija in ki sta bila odpeljana v neko koncentracijsko taborišče v Egiptu. Oba vojaka sta se odločila za beg kakor sta sama pripovedovala, predvsem zaradi tega, ker sta hotela nadaljevati borbo proti sovražniku. V ta namen sta se pripravljala na težke žrtve od trenutka, ko sta prišla v koncentracijsko taborišče. Prihranila sta hrano za potovanje v razdaljo 100 km s tem, da sta si sama zmanjšala vsakodnevne porcije. Ko sta pobegnili sta se pojavili dve skoraj nepremagljivi težkoči, in sicer pribavali potrebne vode za potovanje in potrebni sredstva za orientacijo v puščavi. Glede orientacije sta vprašanje tako rešila, da sta opazovala sonce podnevi, ponoči pa zvezde, ter tudi smeri sovražnih

in prijateljskih letal. Vodo sta našla v radiatorjih avtomobilov, ki so bili poškodovani in jih je bilo treba pustiti v puščavi. Oba vojaka sta morala prekorčiti ogromno usedlino El Quatara in sta morala narediti velik ovinek, da ne bi padla sovražniku v roke. Tako jima je uspelo obiti sovražne črte, vendar sta trpela strašno zaradi pomanjkanja hrane in vode. Ko sta končno dospela do italijanske fronte, so ju navdušeno sprejeli, toda namesto da bi si privoščila zasluženi počitek po tolikih naporih in trpljenju, sta se hotela vrniti takoj k svojemu oddelku in zavzeti svoja mesta. Ta dva vojaka nista edina italijanska vojaka, ki jim je uspelo pobegniti iz koncentracijskega taborišča, toda njih dejanje ima posebno vrednost zaradi ogromnega tveganja, kajti na razpolago nista imela nobenih tehničnih sredstev in kljub temu sta ta dva vojaka izvedla svojo velikodušno in junško odločitev.

Nov dokaz sposobnosti italijanskih izvidnikov

Rim, 24. avg. s. Svetla je epizoda, ki jo omenja vojno poročilo vrhovnega poveljstva št. 816. Našemu izvidniku, ki sta ga napadla dva velika bombnika tipa »Blenheim«, je uspelo sestreliti enega in pogrti v beg drugega po hudi borbi, ki glede na neenakost sil predstavlja poveljanje drznosti in sposobnosti italijanske posadke. Pilot kapitan Giovanni Battista Corrado in podporočnik Antonio Politini ter opazovalec poročnik Renato Arco, so bili junaki tega izredno uspešnega podviga. Tak uspeh je neobičajen za izvidnike, ki nikdar nimajo veselja, da bi se spopadli s sovražnikom, ki ni v premoči. Izvidništvo je specializirano, katere naloge so zelo drzne in težke od izredno velikem

tveganju. To je moderna izvidnica, ki navadno plača visok krvni delež pri izredno zvestem izpolnjevanju svojih dolžnosti. Tako je bilo tudi v nedavni letalsko-pomorski bitki, ko je italijanska sila zopet preprečila angleški poizkus plovbe po Sredozemskem morju. Trije naši izvidniki, ki so prvi opazili in zasledovali do skrajnih meja možnosti veliki konvoj, se niso vrnili na svoja oporišča in so dodali s tem svojo žrtve, žrtvam drugih junaških letalcev, ki so padli v bitki. Oficirji, ki smo jih goraj omenili in njih podoficirji radiotelegrafist in strojniki, so lahko in morajo biti vendarle ponosni na zmago, s katero so plemenito masčevali mnogo svojih hrabrih tovarišev.

Indijski odpor

Kljub vsemu terorju Angležev stalno narašča

Bangkok, 24. avg. s. Kakor neugasljiv požar nastaja indijski odpor, ki se potlaci v krvi na eni točki, še s hujšo silo na drugi točki. Mnogokrat, ko Angleži mislijo, da so dosegli kar oni imenujejo zopetno uvedbo reda, se zopet pričnejo naslednji dan ali že po nekaj urah demonstracije in še bolj srditi spopadi kot prej. O spopadih v Madrasu se doznava nove podobnosti. Manifestacije množice so bile v dveh okrožjih mesta in policija je, kakor vedno, kadar bambusove palice s svincem na koncu ne pomagajo, uporabila puške in strojnico. Zanimivo je, da je Cankajšek po neslavnih izkušnjah kitajskih čet v Birmi v dobi njih kratkega bivanja v tej državi v vsej naglici poslal oficirjem kitajskega ekspedicijskega zbora v Indiji brzokajsko s poveljem, naj se čete ne mešajo v vprašanja in gibanja političnega značaja in naj bodo vlnjdi do prebivalstva. Kakor se vsi v Birmi spominjajo, so Kitajci žalostno dokazali svojo krutost, ki nima primerov do civilnega prebivalstva, o katerem so vedeli, da je moralno zvezano z Japonci in so v masah streljali mlade Birmance. V Cankajškovi odredbi kitajskim četam v Indiji se kaže tudi skrb, da ne bi nasilna dejanja kitajske soldateske odtujila Cankajšku vlado v Washingtonu, ki se zadržuje še vedno kot prijateljica Indije ter upa, da bo zavezniške pri izkoristitvi Indijev nadomestila, pa vendarle prepusti Angležem vso svobodo pri zatiranju Indijev.

S pomočjo komunistov

Bangkok, 23. avg. s. Izpustitev komunistov iz ječ je zelo razburila indijske pa-

trioti. Jasno je, da morajo komunisti pomagati Angležem pri zadušitvi upora v višjem interesu demoputokracije, ki tesno sodeluje z boljševizmom. O tem je davi govorila radijska postaja svobodne Indije in poudarila, da bodo dejstva kmalu pokazala, da je res tako. Slušali smo vesti o nadaljnjih neredih, zlasti v Bombaju, Kalkuti in Madrasu, kjer je uporniško gibanje vedno bolj obsežno. V Bombaju so večer popoldne in davi sprejeli demonstrantov prišli pred kaznilnice in zahtevali osvoboditev v prejšnjih dneh aretiranih indijskih patriotov. Policija je nastopila in razgnala množico. Bilo je nekaj ranjenih in poškodovanih tudi med agenti. Eden izmed agentov je bil smrtno nevarno ranjen s kamni.

Do incidentov je prišlo v osrednjih pokrajinah. V te kraje so poslali oddelke čet in oklopne avtomobile. Demonstracije so bile v Patmi in Mohamecu, kjer je bilo mnogo oseb aretiranih in v področju Delgauna, kjer je policija dvakrat streljala na množico in ubila dve osebi, kakih 30 pa ranila. V Kairu so uporniki napadli neko tovarno, v kateri je delalo kakih 50 Angležev. Angleži so morali zapustiti tovarno. Oblasti so zaprle univerzo v Kalkuti in aretirale kakih 30 dijakov ter dva profesorja pod obtožbo, da so sodelovali v prejšnjih konfliktih. Neki dijak, ki je skušal pobegniti, ko so ga peljali v ječo, je bil ustreljen. Oblasti v Bombaju so v množicah aretirale člane razpuščenega odseka krajevnega indijskega odbora, ker se je protivil vojnim pripravam Angležev ter izvajal propagando v tovarnah in obratih vojne industrije.

Vrhunec nesramnosti Stafforda Crippsa

Cinično zasmehovanje indijskih teženj po osvobojenju izpod angleškega jarma

Lizbona, 23. avg. s. Vrhunec nesramnosti je dosegel Stalinov zaupnik za Anglijo sir Stafford Cripps s člankom, ki ga je objavil »New York Times«. V tem članku se zadržanje angleške vlade glede Indije pojasnjuje zelo preprosto. Stafford Cripps trdi, da bi Indija ostala brez ustave in vlade, ako bi Anglija danes zapustila Indijo. Tako bi Indija postala nepremagljiva vaba za Japonsko in varnost evropskih vojakov in civilistov ter Američanov in Kitajcev, bi bila hudo ogrožena ter bi nastala široka razpoka v frontni združenih narodov. Brutalni nastop policije proti vsem poizkusom za doseglo neodvisnosti ter nastop komunistov, ki so bili šele osvobojeni iz ječ, proti indijskim nacionalistom, to je nastop negativnih elementov proti pozitivnim, so za Stafforda Crippsa samo lepo dejanje solidarnosti do ameriških in kitajskih zaveznikov, zaradi katerega morajo biti oboji globoko hvaležni Angliji. Sam

pisec tega članka se je moral globoko zavdati cinizma svojih trditve, kajti, da bi omilili te trditve, je ob koncu izjavil, da bo Anglija po končani vojni dovolila Indijcem, da si lahko sami izvolijo avtonomno vlado in si dajo svojo ustavo. Škoda, da je izkušnja med preteklo svetovno vojno in po njej Indijce izmordala, da za take besede nimajo več ušes.

Angleški brodolomci v Tunisu

Rim, 22. avg. s. V Tunisu so se izkrcali naslednji angleški brodolomci: S križarke »Manchester« so se rešili poveljnik, 28 oficirjev in 375 mornarjev. Z oborožene ladje »Glenordsky« se je rešilo 13 oficirjev in 69 mornarjev, z ladje »Clan Ferrugone« pa 6 oficirjev in 35 mornarjev.

Zmagovito prodiranje na Kavkazu

Močni sovražni položaji prebiti — Sovražni protinapadi na vsej črti zavrnjeni — Ogromne izgube sovjetskega letalstva

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 23. avg. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje vojno poročilo:

Na kavkaškem področju so prodrele nemške in zavezniške čete močne sovražne položaje in cestne zapore. Protinapadi sovražnika so bili zavrnjeni.

Na Volgi so bile z bombami potopljene dne 21. in 22. avgusta en vlačilec in dve tovorni ladji, en nadaljnji vlačilec in štiri petrolejske cisternske ladje pa zažgane.

Na donski fronti so bili na raznih krajih zavrnjeni poskusi sovražnika, da bi prekorčil reko.

Na prostoru južnozahodno od Vjazme in pri Rževu so bili od močnih skupin sovražne pešadije in tankov izvedeni napadi ob podpori letalstva zavrnjeni. Pri tem je bilo uničenih 161 sovražnih tankov, od tega 88 samo v odseku enega armadnega zbora.

Južnovzhodno od Ilimskega jezera in

pred Petrogradom so se posamezni sovražni napadi zlomili v nemškem ognju.

Sovjetsko letalstvo je izgubilo večeraj v zračnih borbah in po protiletalskem toplotu 122 letal, tri nadaljnja pa so bila uničena na tleh. Štiri lastna letala se niso vrnila.

V Egiptu so bombardirala nemška bojna letala v nočeh na 22. in 23. avgust z uspehom več sovražnih letališč pri Aleksandriji. Nemški lovci so sestrelili štiri angleška letala brez lastnih izgub.

Pri dnevnih in nočnih napadih na razne oboroževalne industrije in prometne naprave v južni in vzhodni Angliji so bile opazene močne eksplozije in požari. Ob južni angleški obali je bilo potopljenih sedem angleških izkrcevalnih čolnov.

Pri dnevnih motilnih napadih na zapadno zasedeno ozemlje so bila sestreljena štiri angleška letala.

dih porazov na vzhodni fronti. Vsi poizkusi napadov sovražnika na raznih točkah, zlasti pa pri Rževu, Vjazmi, Petrogradu in Volhovu, da bi olajšali položaj lastnih sil, ki jim trda prede v južnem odseku, so se izjalovili z najbolj krvavimi izgubami. Boljševiki so izgubili med drugim v preteklem tednu 536 letal. Sovražnik je bil povsod vsak dan odbit, zlasti pa v južnem odseku, kjer je izgubil zopet znatno ozemlje. Podarjajo nadalje, da je nemško letalstvo od prvega do 21. avgusta v pristaniščih Anapa, Novorosijsk in Tuapse in v vodah ob severni kavkaški obali potopilo skupno en rušilec, 22 obalnih čolnov, eno transportno ladjo s 4000 tonami, dve trgovinski ladji s 16.700 tonami in še tri druge ladje, hudo pa so bili poškodovani dva rušilca, 8 obalnih čolnov, 15 transportnih ladij, 8 brodov, natovorenih z municijo, in ena petrolejska ladja.

Razvoj operacij

Drzni manevri maršala v. Bocka so prekržili sovjetske obrambne načrte — Junaške borbe italijanskih čet

S fronte na Donu, 23. avg. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Med tem, ko nemške oklopne armade in rumunske divizije zmagovito prodirajo na Kavkazu, se italijanske divizije, ki so pred nekaj meseci prišle na vzhodno fronto, uveljavljajo na vnaprej določenih črtah. Velikim nemškim motoriziranim enotam, ki lahko bliskovito izvedejo prodorne in obkoljevalne manevre, je pripadla posebna naloga pri teh operacijah, naši pehoti pa je bila skupno z nemško in rumunsko pehoto dodeljena kočljiva naloga, ki zahteva mnogo opreznosti, to je prevzem ozemlja in utrjevanje črt, ki naj podpirajo velike manevre na vsej fronti.

Nemške oklopne divizije prodirajo zdaj v dolgih kolonah proti obojem stranema Kavkaza, dočim so osrednji gorati del preveze planinske divizije, ki napredujejo v dolinah rek ter so že obkolile Elbrus, ki je najvišji vrh v gorskij Kavkazu. Dosegli so že zaledenete vrhove ob vznožju te gore. Obala Črnega morja je bila dosegata v višini 42 vzporednika, to je nad 150 km južno od Novorosijska. Nemške oklopne kolone pa se spuščajo vzdolž Maniča.

Skupine nemškega letalstva spremljajo naporni pohod skupin proti Kavkazu in posegajo vmes ter utirajo pot, kjer se pojavijo odpor. Razen tega izvaja letalstvo ofenzivne akcije na železniške proge, ki se stekajo v Stalingradu ter stalno bombardirajo vojaške objekte, ki branijo mesto. Letalstvo neprestano bombardira tudi pristanišča ob Črnem morju, železnice, zbirališča in sovražno zaledje pod poveljstvom hrabrega generala von Richthofena. Nemško letalstvo se odeva s slavo v tej zmagoviti ofenzivi.

Velikanski manever, ki si ga je zamislil laršal von Bock, se naprej razvija. Ako preletimo v letalu nedavno osvojeno ozemlje do Dona, doumemo, kako je drzni operativni načrt popolnoma presenetil načrte ruskega poveljstva. Človek se prepriča, da so boljševiki pripravili izredno živahen odpor v vsem zapadnem področju Donca. Trojne vrste protitankovskih jarkov, ki so dolgi več sto kilometrov ob Doncu do obale Azovskega morja, poljske utrube, uničene železniške proge in industrijski obrati pričajo o nameri ruskega vrhovnega poveljstva, zaustaviti nemško napredovanje ob Doncu. Ves kompliciran obrambni sistem je imel ta cilj, da zaustavi nemški sunek in prisili zavezniške armade, da prezimijo ob reki. Von Bockov manever je bil vendarle drzen in genijalen. Von Bockove armade so prodrele v osrednjem odseku fronte, kjer so rdeči po zimi in spomladi izgubili svoje najboljše rezerve. Nato so pa udarile za hrbtom Timošenkovih armad, s čimer so postale vse utrbe nekoristne. Po prodoru na fronti pri Harkovu in po zmagoviti operaciji z napravo žepa, so nemške oklopne armade dotekale iz nove odprtine in prodrele vzdolž Dona do Kavkaza. Najkrajša pot do petroleja, bi bila seveda pot vzdolž obale Azovskega in Črnega morja. Toda Sovjeti so tu zgradili svoje najmočnejše utrbe. S prodorom vzdolž Dona so nemške armade te utrbe obšle. Z letala se vidijo te nekoristne ogromne vojne naprave.

Ponovni napadi na Voronež, ki ga nemški čete trdno držijo, pri čemer imajo Sovjeti namen izvesti protimanever proti zapadu in ogrožati celotno nemško prostorojitev v Ukrajini, so se žalostno izjalovili z najhujšimi izgubami. Računajo, da so ob zadnjih napadih v tem odseku rdeči izgubili nad 1.300 tankov. Ob Donu so zdaj italijanske čete hrabre divizije, ki so se čele s slavo na drugih bojiščih ter znova potrjujejo svojo trdnost in gorečnost, proti dobro oboroženemu sovražniku, ki se skuša po vrsti hudih porazov rešiti z obupom in srditostjo.

Neusmiljena povelja rdečega diktatorja, ki je zadnje dni prevzel tudi posle ljudskega komisarja za vojsko, jasno govore. Nihče se ne sme predati. Kdor ne umre pred sovražnikom in se umakne, je takoj ustreljen. Znano je, da so bili za hrbtom rdeče armade sestavljeni posebni bataljoni zaupnih komunistov, ki opravljajo posel krvnikov. Uvedba takega terorja pojasnjuje, zakaj toliko vojakov dezertira in zakaj se sovražnik tako zverinsko srdito bori, čeprav brez uspeha.

Dolge kolone ujetnikov, ki marširajo v zaledje, pričajo, kakšno krizo človeškega materiala preživlja rdeča vojska. Poleg 60-letnih mož se vidijo v teh kolonah 16-letni mladeniči z otroškimi obrazom. Ti ljudje so z vseh strani Sovjetske zveze, iz vseh področij, ki tvorijo obširen mozaik moskovskega imperija. So Mongoli, Tartari, Čerkezi, Kozaki z neopisnimi razlikami obrazov in rasnih značilnosti. Vsi gredo v razna koncentracijska taborišča, ki jih je nemško poveljstvo pripravilo. Z obrazov vseh se čita razočaranje in trpljenje, mnogim med temi in tudi oficirjem so rekli, da se boljševike čete nahajajo že v Berlinu in na Alpah.

Akcijo italijanske armade na vzhodni fronti spopolnjuje z neprestanim delovanjem naše letalstvo. Hrabri oddelki lovcev sodelujejo z odredi nemških strmoglavcev, ki uničujejo vsak dan objekte v Stalingradu. Izvidniška letala opravljajo metodično delo nad ozemljem pred postrojitvijo naših čet. Pred tem so pa aktivno sodelovala z vzpostavo zveze raznih prednjih kolon, ki so zavzemale svoje postojanke.

Vrsta hudih porazov

Berlin, 24. avg. s. V tukajšnjih vojaških krogih poudarjajo, da so Sovjeti v preteklem tednu doživeli vrsto nadaljnjih hu-

Letalska vojna

Berlin, 23. avg. s. Glede akcij nemškega letalstva na egiptski fronti se doznava iz vojaškega vira, da so bila v noči na soboto ponovno bombardirana letališča El Amirja in Alam el Miriebed. Uspešno so bile zadete tudi železniške naprave v Elamiju, kakor tudi protiletalske postojanke v tem področju. Bombe velikega kalibra so uničile hangarje in vzletišča na letališču Abuogoss, ki so ga zasedli Angleži. Ponovno je bilo napadeno tudi letališče El Mirbat. Štiri angleška letala, ki so jih večeraj sestrelili nemški lovci, so vsa tipa Spitfire.

Glede sestrelitve nadaljnjih 4 angleških letal na zapadu se doznava, da so skupine angleških lovcev večeraj popoldne ponovno skušale napasti obalo Rikavskega preliva, toda izredno močna nemška reakcija jih je večkrat preprečila. Ob 12.40 je skušala eskadra Spitfirev, ki je letela v višini 1000 metrov napasti področje pri Lunkergu. Brž ko so sovražna letala dospela nad obalo, niso mogla nadaljevati poleta zaradi osredotočenega ognja nemških protiletalskih baterij. Trije Spitfireji so se razbili na obali. Zvečer so se nemški lovci tipa »Focke Wulf« spopadli z angleškim bombnikom, ki je letel nad morjem severnozahodno od Bresta in so ga po kratki borbi sestrelili.

Dieppski ujetniki

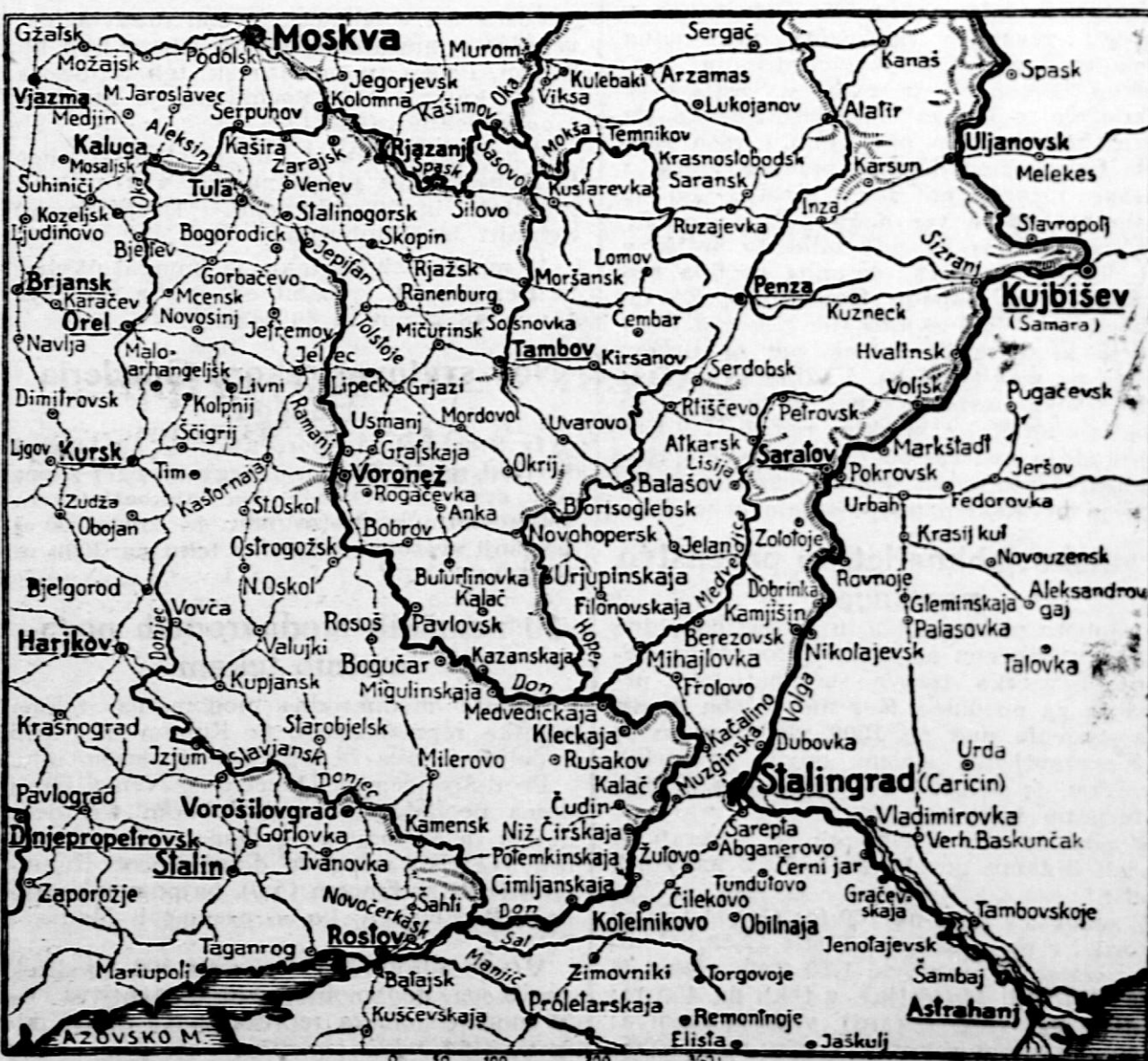
Berlin, 23. avg. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je bila ugotovljena identiteta na francoski obali pri Dieppu ujetih sovražnikov in da se med njimi nahaja 105 angleških oficirjev. Med temi je en brigadni general druge kanadske divizije, dva polkovnika in 13 generalštabnih oficirjev. Veliko število generalštabnih oficirjev, ki so bili ujeti, pravijo v tukajšnjih krogih, je nov dokaz, da so Angleži nameravali s to izkrcevalno operacijo doseči velike cilje.

Vojna na morju

Rim, 22. avg. s. Angleška admiraliteta javlja izgubo podmornice »Upholder«. Podmornica je izpodrivala 750 ton in je bila oborožena s 66milimetrimskim topom in s šestimi 533milimetrimskimi cevmi.

Stalno naraščanje izgub anglosaške mornarice

Rim, 24. avg. s. Neki zastopnik ameriške mornarice je izjavil v radijskem predavanju, ko je govoril o sistemu konvojov, da so izgube anglosaške mornarice zaradi akcije osnih podmornic v prvem polletju tega leta stalno naraščale.

Izpred okrožnega sodišča

Ne kupujte ukradenih živil — Zahtevajte od prodajalcev, da se legitimirajo

Ljubljana, 24. avgusta. Dandanes so ljudje postali zelo neprevržljivi. Kupujejo vseprek in največkrat niti ne vprašajo, od kod prodajalec blaga. Dovolj jim je, da blago vidijo, ali da jim ga kdo obljubi. Ko gre za legalno trgovino, je tako zaupanje nedvomno upravičeno. Nekaj drugega pa je, ko imamo opravka s prekupevalci. Pri teh nihče ne ve, ali kupuje od poštenih ali nepoštenih ljudi. Zato je pri takem kupovanju vedno potrebna največja opreznost. Se celo, kadar gre za ljudi, za katere morda vemo, da niso na najboljšem glasu ali pa da so brez posla. Veliko ljudi je že obžalovalo svojo nepremišljenost, ker so zaupali takim neznanecem. Denar, ki so jim ga dali bodisi za nakup raznih živil ali drugih predmetov, jim je šel večinoma v izgubo. Opeharjeni so bili tudi, ko so sklepali gotovinske kupčije, to se pravi, ko so izročili denar proti takojšnji izročitvi blaga. Nenehoma in največkrat se je izkazalo, da je bilo blago ukradeni, prišel je policijski organ, zaplenil blago in bili so ob vse. Povračila škod v 90% primerov niso dobili, saj taki zakoniti prekupevalci nimajo nobenega premoženja.

Nepremišljene kupce pa ne doletijo samo take posledice. V večini primerov jih kliče na odgovornost tudi državno tožilstvo. Po kazenskem zakonu je namreč kupovanje ukradenih predmetov kaznivno posod tam, kjer bi kupec mogel sklepati, da ima opravka z nepoštenim prodajalcem, ali bi moral kakor koli vedeti, da je

bilo blago ukradeni. Dolžnost vsakega kupca je, da se o izvoru blaga prepriča in da se prepriča tudi, s kom ima opravka. Le na ta način bo mnogim prihranilo razočaranje, da jim ne bo za največkrat zelo visoke vsote kupljeni blago odvrzeto in da ne bodo vrh tega še kaznovani.

V petek se je morala v podobnem primeru zagovarjati pred sodnikom poimencem okrožnega sodišča dr. Felaherjem neka ljubljanska gostilničarka. Pred meseci je kupila od dobro znanega ji moškega kanta olja in nekaj mesa, za katero oboje je morala vsaj sklepati, če že ni naravnost vedela, da je bilo ukradeni. Lahkomisljena ženska je morda mislila, da bo ostalo vse prikrito in da se bo pomeni okoristila. Toda tatvina je bila kmalu razkrita, storilec prijel in kaznovan. Na razpravi je na sodnikovo vprašanje tudi povedal, komu je olje prodal. To je pa prejel ugotovila tudi že policija.

Državni tožilec je vložil proti njej tožbo in ni ji pomagal, da se je še tako izvijala. Prvotno je priznala, kasneje pa je zanikala, na petkovi razpravi pa je zopet priznala z omejitvijo, da je bilo olje le osem litrov in da mesa ni kupila.

Priče so njene trditve močno omajale in sodnik ji ni mogel pokloniti vere. Po 333. k. z. jo je obsodil na dva meseca strogega zaporja in 50 lir denarne kazni, pogojno za dobo 17. Pogojna sodba je vezana tudi s pogojem, da plača odškodnino 311 lir odškodnine.

Odber za sportno

propagando

Mladinske plavalne tekme (29. avgusta — na kopališču Ilirije) Da se pogotovo zanimanje mladine za plavalne tekme bodo organizirane 29. avgusta tekme s sledečim pravilnikom:

1. Tekme se lahko udeležijo mladina, fantje in dekleta, ki doslej niso dobili ne prve ne druge in ne tretje nagrade pri javnih tekmah; tekmovalci se dele na podlagi starosti v dve skupini:
Skupina A: rojeni med letom 1926 in 1925.
Tekmovalci iz skupine A lahko tekmujejo tudi v skupini B, če se prijavijo za njo.
2. Tekme bodo sledeče:
Skupina A: moški in ženske 50 m, prosti stil.
Skupina B: moški in ženske 100 m, prosti stil.
Skupina A in B združeni: moški in ženske 50 m hrbtno, 50 m prsno.
Moški in ženske tekmujejo ločeno.
3. Vpiše se lahko vsakdo, tudi oni, ki nima sportne legitimacije. Vpisnina je 1 lro za tekmo (en tekmovalci se lahko udeležijo ene tekme) in se mora predložiti do 28. t. m. do 17. na kopališču Ilirije.

Na vpisnico mora tekmovalci napisati svojo starost, tekmo, katere se želijo udeležiti, in eventualno sportno društvo ali organizacijo, kateri pripada in katero zastopa.

Odredek od vpisnice je veljaven tudi za vstop na prostor, kjer se bodo vršile tekme.
4. Tekmovalci se zberejo ob 16., tekme se bodo pričele ob 17. Tekme bodo po pravilih Plavalne zveze.
Ob 16.30 bodo klicani tekmovalci, ki morajo predložiti dokument, s katerim potrdijo starost, ki so jo navedli.
5. Dva pri vsaki tekmi, ki bosta dosegla najboljši rezultat, bosta nagrajena.

Sportno društvo, organizacija ali šola, ki bo dosegla največ točk v prvih šestih ocenah vsake tekme, bo prejela nagrado. Klasifikacija se bo računala po 6 točk za vsako prvo, po pet za drugo, po 4 za tretje, po 3 za četrto, po 2 za peto in po 1 za šesto mesto.

Sportno društvo, organizacija ali šola, ki bo imela največ udeležencev na tej prireditvi, in ki bodo pravilno tekmovali v prijavljenih tekmah, bodo prejela nagrado.

Prireditveni odbor ne odgovarja za nobeno morebitno nezgodo tekmovalcev, ki morajo poznati ta pravila in jih vzamajo na znanje že s tem, da se vpišejo.

Rdeči križ poroča

V Poizvedovalnem uradu za vojne ujetnike, Fuharjeva 2/I. naj dvignejo pošto za Srbijo:

Ark Josip, Avsec Margit, Acimović I. D. Obram Suzana, Azman Marjan, Baydek Lado, Branko Slavko, Bezenšek Dominik, Čepelnik Franjo, Čirnski Janko (kavarna Nebotičnik), Černe Andrejka, Černe Ljubo, Čamko Franc, Detela Stanko, Deisinger Marija, Dimnik Josipina, Dimnik Rada, inž. Dimnik Stanka, prof. Ekar Ana, Frangešek Ela, Glavič Jerica, Grobelnik Marija, Gajšek Duša, Golja Marija, Golob Nasta, Gornišček Franc, Grobelnik Gusti, Horvat Vida, učiteljica, Helm Radmila, Jelenec Ivan, Kramarič Magda, Kobal Mila, Krek Anica, Kunster Jelka, Kastelic Marija, Kastelic Gabrijel, Kelce Viljem, Loboda Jana, Lovšin Vinko, župnik, inž. Leskovešek Drago, Majaron Lučo, Mavrič Marija, Močnik Pepca, Madronič Ivo, Mišić Milan, Memedović Mina, Mežnar Simon, Musek Majda, Nograšek Olga, Nendi Mila, Popov Boris, polik. Zoran, Papaz Pava, Pfeifer Linda, Pletan Bogomir, Peče Mara, Petrovič Ivan, Privšek Hinko, Ponikvar Bredica, inž. Otak Josip, Romih Alojz, Ravljen Jelka, Rak Evgenija, Rupnik Karel, Roganovič Mileva, Mikota Stana, Sattler družina, Stross Fr., Sax Ivan, Skakić Savica, Likozar Helena, šujdovci D. Ljubica, Smerdelj Edvard, Sardoč Sonja, dr. Simonič Zdravko, Sušnik Pavle, profesor, Šibenik Albin, Mišić Milan, šujdovci Ljubica, Sida Anton, Štefanovič Mia, Tomažič Franc, Trampuž Nevenka, Tramsšek Marija, Taučer Fani, Tratar Sofija, Tehavac Mimica, Varšek Matevž, Višnar Slavko, Virant Milojka, Volkar Reneš, Zamljen Ivan, dr. Zibert Ivan, Supančič Martina, učiteljica, Žerjav Minka, učiteljica.

V tajništvo urada naj se javijo: Svoji Mihajlovič Mihajla, Krelj Zalka z Brezovice, Rudolf Marija, Pengal Vekoslav, finan. podpredsednik, svoji podnarednika Rozmana Franca, Rado Lah., Sever Josip Ivan (Pod gozdom 4), Mihelič Mara.

V glavni pisarni Rdečega križa, Gospodarska cesta 2/II, naj se zgledajo svoji vojne ujetnike Esta Jožeta, ki je predložil potrdilo o dobroimetju v Nemčiji.

»Trubadur« v starih časih

Ljubljana, 24. avgusta. Naročnik nam piše: »Slov. Narod« je zadnji čas upravičeno pohvalil predstave »Trubadurja«. Naj še jaz kot star naročnik lista pripomnim nekaj. Kmalu bo 60 let ko mi je nekoč mat dala 10 krajerjev, naj grem k predstavi »Trubadurja« v deželno gledališče, ki je stalo na prostoru današnje Filharmonije in je nekaj let potem pogorelo.

Postavili smo otroci doma večkrat prazne kozarce na mizo, pritrkavali v taktu in peli zraven. Pri predstavi sem bil na stojšču, ki je bilo ob obeh straneh parternih lož. Celo častniki so se posluževali tega prostora.

V spominu mi je ostala le temnopolta ciganka, njen zbor in prizor, ko se spoprimeta viteza z meči.

L. 1895 sem poslušal »Trubadurja« v novem deželnem gledališču v slovenskem jeziku. To pot me ni zanimala toliko stara ciganka in njen zbor, temveč lepa čehinja, primadona Ležinskina, ki je pela Leonoro. Bila je izvrstna pevka. Njeno sliko je prinesel tudi »Dom in svet«, katerega naročnik sem bil kot dijak.

Grofa Luna je bil fenomenalni baritonist Ljubljancan Noli, ki je sodeloval poprej na raznih svetovnih gledališčih, tudi v Milanu. Bil je bolj visoke postave, krepke moči. Ko je zapel, je kar zadonel po gledališču.

S kakšnim užitkom smo poslušali ob raznih prilikah njegov poseben samospev: »Luna si je« s spremljevanjem zbora! Vlogi Manrika in Ferranda sta pela Ceha: Beneš in Vašičel, oba prav dobra pevca.

Sedanja predstava me je seveda zopet popolnoma osvojila. Kaj ne bi ob takih izvrstnih pevcih, kakor so ge.: Golobova in Heybalova ter gg. Franel, Janko in Petrovič, celotni zbor in naš umetniški orkester! Gledališče je bilo seveda polno, mladina vznemirjena, da ni hotelo ploskanje pomehati. Vesel sem jo mahal domov. X.

Vpisovanje na ljubljansko univerzo

Ljubljana, 24. avgusta. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal odredbo, ki določa red vpisovanja na ljubljanski univerzi. Pričenši z akademskim letom 1942/3 je omejen vpis na ljubljansko univerzo na omejen dajake, ki so bili pred 1. aprilom 1941-XIX pristojni v Ljubljanski pokrajini. V izjemnih primerih bo Visoki Komisar lahko dovolil vpis tudi onim dijakom, ki nimajo teh pogojev. Za vpis so ošle potrebne sledeče takse: imatrikulacijska taksa 100 lir, letna vpisnina 200 lir, diplomatska in promocijska taksa 300 lir. Razen tega pride še dodatna izpitna taksa 50 lir ter dodatni taksi za ponovitev izpita 10 lir ter za diplomjo in promocijo 50 lir.

Izpitni na srednjih šolah

Ljubljana, 24. avgusta. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja z ozirom na izpite na srednjih šolah v Ljubljanski pokrajini: Šolsko leto 1941/42 se zaključijo 30. septembra. Jesenski izpiti na omenjenih srednjih šolah bodo od 16. do 30. septembra. V jesenskem terminu bodo pripuščeni k izpitolom oni dijaki, ki iz razlogov upravičene šolske odsotnosti niso bili redovani. Razen tega bodo polagali popravne izpite v snovi, v kateri niso bili uspešni, oni dijaki, ki niso bili pripuščeni v poletnem terminu k zaključnim, zrelostnim in diplomskim izpitom. Oni kandidati, ki iz razlogov hiše sile niso mogli v poletnem terminu pristopiti k izpitolom katere koli vrste, jih bodo lahko polagali v jesenskem terminu, ki se smatra za nje kot izreden termin. Sprejemni izpiti za vstop v gimnazijo bodo po programu kakor v letu 1941/42 v četrty osnovni šoli.

Osredotočenje vrednostnih papirjev pri ljubljanski podružnici Banke d'Italia

Ljubljana, 24. avgusta. S posebno odredbo Visokega Komisarja se določa, da se vrednostni papirji, ki so bili izdani v bivši Jugoslaviji od države, z državnim jamstvom, javnih zavodov ali zemljiških in agrarnih kreditnih zavodov, osredotočijo pri ljubljanski podružnici Italijanske banke in sicer v roku in načinu, ki jih bo Italijanska banka sama sporočila zadevnim upravam in depozitnim uradom. One fizične in pravne osebe ter zavodi Ljubljanske pokrajine, ki bi zaradi razlogov višje sile tega ne mogli storiti, bodo lahko pripravili in prijavili in deponirali iste vrednostne papirje izvezemsi vsako oddelčev s strani finančnega ministra — glavne zakladne direktije — glede dopustnosti oziroma vsaj poznejše prijave. Zadevne naknadne prijave v petih izvodih in s potrebnimi dokumentarnimi dokazili se bodo sprejemale do 30. septembra t. l. pri pokrajinskem zakladnem uradu v Puccinjevi ulici 9 v Ljubljani.

Iz pokrajine Trieste

— Zvezni tajnik dr. Piva si je te dni ogledal obrate strojne tovarne v S. Andrea in obrate tvrdke Beltrame v ulici Paolo Veronese. V obeh obratih so ga sprejeli predstavniki vodstva in delavstvo. Zvezni podtajnik Foggia pa je prisostvoval prazniku žetve v nekaterih naselbinah postumjskega okoliša.

— Smrt starih triestinskih meščanov. Te dni so umrli v Triestu 83letna Marija Zerjal-Stoka, 86letna Dominika Falzaris-Saulig in 64letni Iginij Mazzaroba.

— Poročili so se te dni v Triestu sofer Karel Znebelj in gospodinja Marija Ribarič, agent Kaledonij Scarna in šivilja Libera Vidman, uradnik El Hadj Leon in uradnica Lucija Novajoli, prodajalec rib Cezar Pugliese in šivilja Roma Kern.

— Tragična smrt vrliga triestinskega plezalca v planinah. Triestinski dijak d'Alessandro Plinio, star 18 let, je šel s tovariši Mariom Del Fabro, Brunom Dereanijem in Renzom Pitinijem v planine nad krajem Piano d'Arta, kjer je bil s svojo materjo na letovanju. Plezali so po neki steni, ko se je v višini šestih metrov vrh nenadoma utrgala. Nesrečni d'Alessandro je strmoglavil navzdol in obležal s počeno lobanjo. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico triestinskega pokopališča pri Sv. Anu, kjer je bil pogreb. Poleg dijakov tovaršev in užaloščenih svojcev so se polnoštevilno udeležili n'čgovnega pogreba tudi triestinski planinci.

— Ponesrečenci. V neki ulici v Poggiorrealu je povozil avtofurgon 33letnega gozdnega čuvaja Matijo Barba, ki se je peljal na kolesu. Barbo ima poškodbe na glavi, ključnici in hrbtu, 65letni Napoleon Bradaschia iz ulice Foscolo 46 je v bližini kopališča Cedaz v Barcoli padel tako nesrečno, da si je pri tem zlomil desno nogo in se potolkel po desnici. 13letna Silvana Crivicich iz S. M. Madd. Sup. 129 si je med igro v bližini kina Excelsior zlomila levo podlaktico. Ponesrečenci so bili prepeljani v bolnišnico Kraljice Helene v Triestu, kjer se zdravi tudi 34letna Marija Burri iz ulice Castagneto 27, ki ima po životu poškodbe od udarcev.

— Na polju slave je padel višji narednik pilot Nordio Scicletti, rodom iz Staranzana. Udeležil se je številnih zračnih bitk na albanskem, grškem in afriškem nebu. Pokojnik je izšel iz vrst »Gila« in fašija v Staranzanu. Letalski drž. podtajnik je sporočil pokojnikovim svojem potom staranzanskega župana brzojavno sožalje.

— Ljudsko gibanje. Dne 21. avgusta so bila v Triestu 4 rojstva, 3 smrtni primeri in devet porok.

— Poročili so se v Triestu te dni: Novahnik Bruno Rener in gospodinja Neva Lavra, trgovski namestenc Konrad Mauri in zasebnika Vladimirja Kariz, uradnik Arduin Bardi in gospodinja Antonija Laszan.

— Nezgode. 34letno Ivano Zalesnik iz Marcasine je ugriznila kača v desno nogo. 21letni Franc Pieri iz San Pietra del Carso si je pri padcu poškodoval levo nogo. 29letni gospodinjini Ivani Zachigna iz trga Vico se je razpletela svetilka in jo ranila

po obrazu. Ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici Kraljice Helene v Triestu.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Ponedeljek, 24. avgusta: Jernej DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Skušnjava
Kino Sloga: Fascino — Omama
Kino Union: Polet nad puščavo
Razstava akvarelov slikarja Eda Deržaja v Obšernelovi galeriji na Gospodarski cesti odprta od 9. do 12.30 in od 15. do 18.30

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trgkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Iz Spodnje Štajerske

— Jadralci so se poslovili. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici sta bila te dni zaključena prav dva jadralna tečaja Štajerskega Heimabunda. Udeleženci obeh tečajev so nastopili na hribu kraj jadralnega letala, pripravljeneja za start. Po nagovorih, v katerih sta govornika Lotz in Holzer naglašala pomen jadralnega sporta, je bila simbolično zaključena z zadnjim poletom jadralnega učitelja Herberta Kranjca.

— Poletno mladinsko taborišče v Šmarju pri Jelšah. Od 12. do 20. t. m. je bilo prirejeno v Šmarju pri Jelšah poletno taborišče celjske mladine, organizirane v štajerskem Heimabundu. Taborilo je 140 mladencev, bodioli voditeljev mladinskih organizacij. Taborišče je posetili tudi okrožni vodja Dorfmeister.

— Mariborska in celjska podružnica nemškega Alpenvereina že delujeta. Maribor je imel že l. 1867 podružnico takratnega nemškega in avstrijskega Alpenvereina. Takoj po priključitvi Spod. Štajerske Nemčiji so se začeli spodnjaštajski prijatelji planin organizirati in že lani jeseni so se pričele priprave za ustanovitev podružnice nemškega Alpenvereina. Ustanovljeni sta bili za enkrat podružnici v Mariboru in Celju. Prvi predseduje odvetnik dr. Leo von Gzani, drugi pa ravnatelj hranilnice Raimund Udy. Takoj so se začeli prijavljati stari člani. Dr. Schmiederer je izročil mariborski podružnici dve protokole ki jih je bil sprevljal na varno njegov oče dr. Johann Schmiederer. On je bil predsednik mariborske podružnice nemškega Alpenvereina od ustanovitve do leta 1918. Vask član štajerskega Heimabunda, navdušen za planine, lahko postane član nemškega Alpenvereina.

— Drugo leto celjske glasbene šole. V okviru štajerske glasbene vzgoje prične okrožna glasbena šola v Celju v začetku septembra svoje drugo leto. V prvem letu je imela nad 270 govejcev, ki so dosegli zelo lepe uspehe, tako da lahko gleda šola z zaupanjem v bodočnost. Šolo vodi ravnatelj Gustav Müller, ki mu pomaga pri delu 12 sotrudnikov. Vpisovanje v novem šolskem letu se je pričelo danes in bo zaključeno 29. t. m.

— Rojstva, poroke in novi grobovi. V Celju je bilo prejšnji teden rojenih 9 otrok, poročilo se je pa 8 parov in sicer Janec Verveg s Franciško stvarnik, Jesip Reithmeier z Ežo Terpin, Josip Stvarnik z Jožefo Orlik, Jože Tome z Nežo Černova, Avgust Gril z Ežo Sket, Marijan Petrak z Ivanko Bolha, Josef Wittne z Gertrud Rielesch in Aleksander Schweikhart s Klaro Bajde. V Laškem sta se poročila Martin Widmer in Matilda Bovha. V okolici Rogateca je umrl Franc Berghaus, star 63 let. Pri Gerečji vasi je umrl Matija Zupančič, star 46 let.

— Novi grobovi. V Mariboru sta umrli zasebnika Marija Ferk, stara 68 let in starostna rentnica Alojzija Tručelj, stara 74 let. — V Grazu je zadela kap Viljemino Hoffbauer, rojeno Henn, taščo ravnatelja trgovske šole v Mariboru Kovača. Njen pred 12 leti umrl moč Anton Hofbauer je bil ravnatelj Študijske šole v Vitianu in nad 20 let nadoščitelj v Kamnici pri Mariboru. Po pretratu leta 1918 je bila rodbina Hofbauer izgnana. Oba sinova, aktivna častnika, sta padla v prvi svetovni vojni. V mariborski bolnici je umrl vinčar Franc Senk, star 65 let. V Dogašah pri Mariboru je umrla posetnikova žena Marija Kovač, stara 69 let. V St. Juriju je umrl veleposelnik Franc Zdošek.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 26. avgusta: ob 17. Kovarstvo in ljubezen. Izven. Znižane cene od 20 lir navzdol.
Sobota, 29. avgusta: ob 17.30 Vdova Rožinka. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol.
Nedelja, 30. avgusta: ob 14. Poročno darilo. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol; ob 17.30 Kralj na Betajnovi. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Radio Ljubljana

TOREK, 25. AVGUSTA 1942-XX.

7.30: Melodije in romance. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Na harmoniko igra Avgust Stanko. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.20: Orkestralno glasbo vodi dirigent Gallino. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec, sodelujejo sopranistka Draga Sok in tenorist Janez Lipušček. Operetna glasba. 14.35: Poročila v slovenski. 17.15: Trio Ambrosiano. 17.40: Pesmi in napevi. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Operna glasba. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Vojaske pesmi. 20.45: Narodne pesmi, vodi dirigent Angelini. 21.25: Koncert violonistke Franke Rojce-Ornikove (pri klavirju Marta Bizjak-Valljalo). 21.55: Fantazija narodnih pesmi, vodi dirigent Storaci. 22.20: Godalni orkester, vodi dirigent Spaggiari. 22.45: Poročila v italijanski.

VESELIJE NA LOVU.
Nedeljski lovec obstrlel nemogoč gonjaču: — Zelo mi je žal, da sem vas po nesreči obstrlil. Kako se pa piše?
— Medved, gospod.
— O, vi srečni! Torej Medved se piše! Evo vam stotaka. Zljaj se bom vsaj lahko pobahal, da sem enkrat v življenju pogodil medveda.

SPORTNA NEDELJA

Italijanski lahoatlet premagali švicarske

V Curihu so včeraj dosegli Italijani nad švicarji že osmo lahoatletsko zmago v medsebojnih srečanjih — Nov svetovni rekord Gunderja Haegga

Ljubljana, 24. avgusta. V vrsti raznih sportnih dogodkov v evropskih državah je bilo najpomembnejše osmo srečanje lahoatletov Italije in Švice v Curihu. Kakor smo utegnili zveleti, so tudi tokrat zmagali Italijani, in sicer v razmerju 77:67. Podrobnosti bomo poročili jutri. Danes naj podamo le kratek pregled dogodanjih srečanj.

Prvič so se švicarski in italijanski lahoatletisti sestali l. 1928. v Parizu na troboju, pri katerem je sodelovala tudi Francija. Zmagala je tedaj Francija s 132 točkami, druga je bila Italija s 108, tretja pa Švica z 69 točkami. Naslednje leto so se isti partnerji sestali v Bologni. Zmagali so Italijani (127 točk), drugi so bili Francozi (122), tretji pa švicarji (72 točk).

Prvi samostojni dvoboj med švicarji in Italijani je bil leta 1930. v Baslu. Zmagala je Italija z 8 točkami, švica si jih je priborila le 69. Leta 1931. v Bergamu je bila razlika še večja: Italija-švica 104.5:69.5. Naslednje leto v Curihu je zmagala Italija z 92.65, leta 1933. v Padovi 93.65 in leta 1934. v Laussanni zopet Italija v razmerju 91.66. To je bil do včerajšnjega srečanja zadnji troboj.

Od drugih sportnih dogodkov smo prejeli doslej naslednja poročila:

Plavalna tekma GILLa na Iliriji

V soboto je ljubljanski GILL izvedel v ilirijanskem bazenu izbirne plavalne tekme na 100 m prosto za Scaronijev pokal. Taka tekmovalca izvedejo vsako leto po vsej Italiji in jim je namen pridobivanje dobrega plavalnega naraščaja med doraščajočo mladino. Tekmovalci je organizirano in izvedlo zvezno povelstvo GILLA.

Na startu se je javilo 11 tekmovalcev, ki so jih razdelili v tri skupine. V finale se je potem plasiralo 6 najboljših. Predtekmovalna so se končala takole:

I. predtekmovalje: 1. Miklič 1:31.4, 2. Šifer 1:33.5, 3. Skraba 2:10.6.
II. predtekmovalje: 1. Ban 2:12.5, 2. De Gregorio 2:13.8, 3. Bone 2:32.5.
III. predtekmovalje: 1. Sešek 2:12.8, 2. Neviero 2:33.4.

Očitno je bilo, da sta najboljša Miklič in Šifer, ki sta brez večjih težav prišla na prvi mesti tudi v finalu. Finale je dal naslednji vrstni red in čase:

1. Miklič 1:34.8, 2. Šifer 1:38.4, 3. Skraba 2:11.2, 4. De Gregorio 2:16.8, 5. Ban 2:28.4.

Vodstvo je bilo v rokah prof. Carnara, zastopnika sportnega urada DILLA. Sodelovali so sodniki plavalne zveze.

Concordia — Sašk 9:1 (5:0)

Včeraj je bila na igrišču Concordije v Zagrebu revanšna polfinalna nogometna tekma med zagrebško Concordijo in sarajevskim Saškom. Prva tekma v Sarajevu se je končala z 1:0 za Zagrebčane, tako da Sarajevčani še niso bili izgubili vseh nad. Toda Concordia, ki se je pravkar vrnila iz uspešne turneje po Južni Srbiji, jim je kmalu prekrizala vse načrte.

Njeno vodstvo je bilo odločno boljše v vseh linijah. Saškova obramba ni bila kos razpoloženemu napadu Concordije. Ze do odmora je bil izid zagotovljen in korist Concordije, ki je zabila gostom pet zgoditkov, prejela pa ni niti enega. V drugem polčasu je bila slika nespremenjena in Saškovi so zapuščali igrišče z visokim porazom 9:1.

Prihodno nedeljo bo prva odločilna tekma med Gradanskim in Concordijo v letošnjem hrvaškem nogometnem prvenstvu.

Hrvatsko lahoatletsko prvenstvo poedincev

V soboto proti večeru in včeraj dopoldne je bilo v Zagrebu na igrišču Concordije letošnje hrvaško državno lahoatletsko prvenstvo za poedince. Ker mu je oba dneva prisostvovalo nad 1000 gledalcev in je bilo postavljenih sedem novih hrvaških rekordov, je prireditelj dosegla uspeh tako materialno kot moralno.

V posameznih disciplinah so zmagali in postali državni prvaki za l. 1942 naslednji atleti:
V soboto: v tekmu na 100 m: Gal 11.1 (nov rekord), v metu kroglice: Ristić 12.32, v skoku v višino: Abramović 1.70 (isto višino je prekosil tudi Marčelja), v tekmu na 400 m: Lušički 52.7 (nov rekord), v metu kladiva: Gojčič 46.50 (nov rekord), v tekmu na 1500 m: Kotnik 4:04.4, v troskoku: Gal 13.56, v tekmu na 110 m čez zapreke: dr. Buratović 15.8

(nov rekord) in v stafeti 4krat 100 m: Hašk 44.6 (nov rekord).

V nedeljo: tek na 400 m čez zapreke: Kerhin (v času novega rekorda), v tekmu na 200 m: Vanić 23.5, v skoku ob palici: Crjević 3.30, v tekmu na 5000 m: Kotnik 15:32.2, v tekmu na 800 m: Gjurić 2:01.1 (Sraško kot drugi 2:01.6), v metu diska: Marjan 40.33, v metu kopja: Markusić 56.42, v skoku v daljino: Urbic in v stafeti 4x400: Hašk 3:33.5 (nov rekord).

Hrvatsko veslaško prvenstvo

Nad 6000 gledalcev je prisostvovalo državnemu veslaškemu prvenstvu, na katerem so bili zastopani vsi veslaški klubi: Gusar in HVK iz Zagreba, Galeb iz Zemuna, Drava in Neptun iz Osjeka.

V skupini četvercev s krmarmjem je zmagal Hrvatski veslaški klub, v skupini dvojic je bil prvi Gusar v času 5:35, v skupini enojk Halambek od HVK in v skupini četvercev brez krmarmja Gusar v 6:04. Z največjim zanimanjem se je pričakovalo tekmovalca osmercev. V juniorski skupini je zmagala Drava v 3:12 pred HVK 3:12.5 in Neptunom in Uskokom, ki sta prišla na cilj v mrtvi tekmi s časom 3:15. Med seniorji je zmagal osmerec Gusarja v 5:19. Drugi je bil HVK, tretji Galeb in četrti Neptun.

Moštveno prvenstvo si je priboril Gusar s tremi zmagami. Drugi je HVK, tretji Neptun.

Hrvatsko moštveno kolesarsko prvenstvo

Na 25. km dolgi progi je včeraj Hrvatska kolesarska zveza izvedla letošnje hrvaško moštveno kolesarsko prvenstvo. Tekmoval

Ob slovesu pasjih dni lepa kopalna nedelja

Na špiči je bilo zvezno kot na velesjmu — Nabita so bila tudi druga kopališča —

Ljubljana, 24. avgusta.

Po treh zapovrstnih sončnih dneh so mešani kljub nekaterim znakom za spremembo vremena upali, da se jim tudi včerajšnja nedelja ne bo izneverila. Saj se spodobijo že po tradiciji, da zaključimo zloglasne pasje dneve ob vodi in na soncu. Po meglenem jutru je vstal izredno lep sončen dan. Živo srebro v termometru je naglo lezlo navzgor in kmalu ni bilo več obstanka na soncu. Že dopoldne smo iskali prijetne sence pod ti volskimi kostanjmi in na živahni promenadi. Najbolj vneti pa so se že odpravili v kopališča, kjer so potem vztrajali do večera.

V zgodnjih dopoldanskih urah se je tja preselilo vse kar si želi odpočitka, zabave in razvedrila ob vodi in soncu. Na špiči je bila na obeh bregovih Ljubljanske prave greča vse od jezov do mostu. Zasedena je bila vsaka pod zemljo in vrvenje takšno kot nekoč ob nedeljah na velesjmu. Mnogi so se zadovoljili samo s sončenjem, drugi zopet celo samo s prijetno družbo. Enako živahno je bilo v kopališču, kamor je kopalce neumorno vozil s špiče dolnar. Tretja skupina, če ne upoštevamo zaključnega kopališča Ljubljanskega športnega kluba, se je naselila ob Gruberjevem kanalu, kjer je voda primerna samo za dobre plavalce.

Prav tako nabito polno je bilo ves dan kopališče Ilirije, kopališče v Kolesarji in razni kotički ob Gradaščici in Glinščici. Mnogo ljubiteljev sonca je bilo opaziti tudi po okoliških vrtovih in na ravnih mestnih strehah. Kdor je le mogel in smel, je izkoristil dragoceno priliko.

Kljub temu pa tudi ostalo življenje v mestu ni popolnoma zamrlo. Ulice so bile v zgodnjih popoldanskih urah sicer močno prazne, kasneje pa so kmalu oživele, zlasti v središču mesta. Meščani, ki so ure po kosilu prespali, so se odpravljali na sprehode, v kavarne, kinematografe in gledališča, kjer so v drami igrali Golarjevo »Vdovo Rošinko«, ki ima zaradi domače folklorne privlačnosti.

Živahne pa so postale glavne ulice potem, ko so se vsi zadovoljni zaradi prijetnega razvedrila mirno in dostojno vračali na svoje domove. Čeprav včerajšnja nedeljska kronika ne beleži posebnih privlačnih prireditev, si meščani želijo, da bi jim do konca poletja bilo naklonjenih vsaj še nekaj tako lepih in sončnih nedelj, ko bosta sonce in voda še dovolj topla za kopanje.

DNEVNE VESTI

— Na polju slave je palel poročnik Sergij Dalmazzo. Pokojni, ki je padel v borbi proti srbskim partizanom, je bil rodom iz Trieste. Bil je vnuč poveljnika armalne zbra generala Renza Dalmazza. Na libijskem bojišču sta padla bersaljer Franc Robatti, rodom iz Milana, star 23 let, in višji kaporal Rino de Micheli, star 27 let, ki je bil tudi po rodu iz Milana.

— Papežev sožalje regentu Horthyju. Papež Pij XII. je poslal madžarskemu regentu Horthyju sožalno brzojavko ob priliki težkega udara, ki ga je doletel ob sinovi smrti.

— Umrl je kipar Kufferle. V Pontederi je umrl znameniti kipar Peter Kufferle, ki je doživel starost 71 let. Bil je umetnik, čigar sloves je segal preko meja Italije. Svojo umetniško tvornost je razvil v najvišji meri v prejšnji caristični Rusiji, kjer je poučeval v plastiki zbor carjevih pažev. Za svoje umetnine je prejel od carja Nikolaja II. številna priznanja. Njegovi kipi krasijo številne italijanske in ruske muzeje. Po boljševiški revoluciji se je zatekel v Italijo. V Pontederi je njegovo delo umetniško ubraba marmorna skupina na spomeniku padlim. Tu di v milanski umetniški galeriji sta dve izvorni plastiki, ki ju je oblikoval pokojni kipar Kufferle.

— Prodoren uspeh milanske Seale na luterskem festivalu. Iz Luzerna poročajo: S sijajnim uspehom so člani milanske Seale izvajali pod vodstvom odličnega švicarskega glasbenika Roberta Denzlerja Čajkovskega skladbo »Patetica«, Straussa »Don Juana«, Beethovno »Leonoro« in Weberjevo simfonijo »Oberon«. Izvajanje Monteverdijevih in Pergolijevih skladb je ponovilo uspeh prejšnjega večera. Švicarski tisk objavlja številne strokovne članke švicarskih glasbenih kritikov, ki izražajo sijajno priznanje italijanski glasbi, direktorjem italijanskih orkestro v vsem članom milanske Seale.

— Dve tretjini divjačine bosta morali na trg. Minister poljedelstva in gozdov je po zahtevanju mnenja predstavnikov federacije lovcev in proizvajalnega zavoda za divjačino določil, da morajo rezerve divjačine prispevati k splošni preskrbi z mesom in sicer tako, da bosta morali dve tretjini na tržišča v prid potrošnikom. Razen tega je minister prepovedal, da se za časa vojne in še leto po vojni streljajo fazanke.

— 50 slovaških mladeničev je v spremstvu svojih inštruktorjev prišlo v Rim. Slovaški mladeniči bodo taborili v Macchiji Madami.

— Razstava toskanske umetnosti v Nemčiji. S posebnim zanimanjem ministra za ljudsko kulturo eks. Pavolinija se pripravila pod pokroviteljstvom florentinskega župana in s posebnim prizadevanjem medpokrajinskega fašističnega sindikata lepih umetnosti prva razstava toskanske umetnosti v Düsseldorfu. Na posebno povabilo düsseldorfkega župana in s pristankom pristojnih italijanskih ter nemških oblastev se uresničuje načrt obojestranske menjave umetniških razstav, ki naj poglobijo med obema državama kulturne in umetnostne odnose. Ta razstava bo otvorjena dne 28. oktobra t. l.

— Ranjeni italijanski častniki gostje rumunske vlade. V imenu maršala Antonescu je rumunski vojni minister povabil skupino italijanskih častnikov, vojni invalidov, na enomesečno rekonvalescentno bivanje v Sinaji. Pred odhodom iz Rima jih je pozdravil vojaški ataše pri rumunskem poslanstvu.

— Sistemizacija upokojencev in invalidov. Finančna direkcija v Ljubljani objavlja: Vsi upokojenci, upokojenke, vdove in sirote državnih uslužbenecv vseh strok kakor tudi invalidi in ostale vojne žrtve, ki prejmejo od svojih izplačilnih blagajen obrazce za prijavo svojih osebnih in rodbinskih podatkov zaradi sistemizacije, naj izpolnijo prijave v italijanskem ali pa v italijanskem in slovenskem jeziku. V točki 1., 2., 3., 4., 7. in 8. prijave, kjer se za vpisano osebo navede kraj njenega rojstva, bivališča, pristojnosti ali službovanja na dan upokojitve, je treba označiti v odgovarjajočem stolpcu tisto državo, kateri pripada kraj sedaj, to je po aprilu 1941.

— Vatikanska vest. Vatikanski drž. tajnik kardinal Maglione je odpotoval v Montecatin, kjer bo nekaj časa na odmoru. Spremlja ga belgijski nuncij nadškof Mica-ra.

— Umetnostna galerija v Pisi. V Pisi so otvorili te dni umetnostno galerijo »Pisa«, ki je prva te vrste v omenjenem mestu. Namen te galerije je, da se umetnost ljubecem občinstvu omogoči spoznavanje umetnosti s serijo individualnih in kolektivnih umetnostnih razstav. Na teh naj se odražajo razne smeri solobnega in tudi najvišjega umetnostnega oblikovanja. V zvezi z otvoritvijo umetnostne galerije

je bila prirejena razstava, na kateri so razstavili svoje umetnine vidnejši predstavniki italijanske likovne umetnosti, med drugim De Pisis, Morandi, Martini, De Chirico, Carrà in Tosi.

— Italijanska letalska godba povabljen v Nemčijo. Minister nemškega letalstva je povabil v Nemčijo godbo rimske letalske cone, ki bo imela serijo koncertov po raznih nemških mestih. Godba, ki šteje 109 godbenikov, bo izvajala svoje koncertne programe v prid nemškemu Rdečemu križu.

— Zadržan, glasilo nabavljive zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine, št. 8 je pravkar izšel. Na 16 straneh prinaša vsakovrstno gradivo, ki predvsem zanima člane železničarske nabavljive zadruge. Na avtonomnem mestu objavlja L. B. članek »Iz predzgodovine zadržništva«, inž. Albin Nerima pa daje navodila za sušenje salja in zelenjave. V rubriki naši slavni možje je beseda o Jerneju Kopitarju. Sledi nadaljevanje monografije orisa Ljubljane izpod peresa Damjana Vahna, zaključuje pa številko zadržni vestnik, ki prinaša razna za člane važna obvestila.

— Tatu je povabil na kosilo, da ga je lahko dal aretirati. Redek primer, o katerem ljudje mnogo govorijo, se je pripetil v Gomboji pri Modeni. 34letni posestnik Peter paladini je bil okraden. Tat mu je odnesel med drugim 180 lir. Paladini je poizdejoval pri ljudeh, kdo se je v tistem času smukal okoli njegove hiše, pa je kmalu ubral pravilno sled. Osumil je tatvine nekoga 18letnega Adolfa Roggiana, ki ga je prijazno povabil na kosilo. Roggiani se je rad odzval. Komaj pa je prišel z juho, že so se odprla vrata, v sobo so vstopili karabinjerji, ki so Roggiana aretirali. Pri razširjanju je vse skesan priznal.

— Dinamit pognal ribiča v morje. Iz Genove poročajo: Ribolov s pomočjo dinamita je terjal novo žrtev. Ribič Bernard Canepa iz Voltrija je zajel v svojo mrežo že precej rib. Pri tem se je poslužil metode z uporabo dinamita. Ob eksploziji pa se je ribiška ladja tako močno stresla, da je vrglo Canepo daleč v morje. Canepa bi bil nedvomno zaradi težkih poškodb utonil, ko bi mu ne prihiteli na pomoč s svojimi čolni ribiči, ki so ga spravili na kopno. Canepovo stanje je precej resno, ker ima rane na desnici in po vsem životu. Prepeleli so ga v genovsko bolnišnico.

— Gostovanje vitezovskih igralcev v Dalmaciji. Igralska skupina vitezovskega gledališča, ki jo vodi Karol Michelluzzi, bo v oktobru in deloma tudi v novembru gostovala v večjih dalmatinskih središčih. Na tem gostovanjskem repertoarju so med drugim komedije, ki so jih napisali Goldoni, Gallina, Simoni, Rocca, Rossato, Giancapo, Cenzato, Fracacoli in Possenti.

— Italijanske dramske novosti. Med dramskimi deli, ki so bila predložena ministru za ljudsko kulturo, so v repertoarjem načrtu italijanskih gledališč nekatere dramske novosti, ki so jih napisali priznani italijanski komediografi Viola, V. Trieri, G. Cantini, C. Meano, N. Manzari, G. Gherardi, E. Cavacchioli, G. Mosca, E. Possenti, G. Cataldo in V. Brancati.

— Potrov blagor v izobilju. Znani ribič iz Valenze so v enem dnevu zajeli v svoje mreže rib za več kot 100 m stotov, ki so bile prodane na bližnjih pokrajinskih tržiščih.

— Zaspal na nasipu in v razburljivih sanjah padel 8 m globoko. 18letni Italo Colombi iz Pontedere je v hudi vročini zaspal na nasipu ob Arnu. Imel pa je razburljive sanje. V spanju se je vzpel čez rob nasipa in strmoglavil v globino osmih metrov, kjer je obležal s smrtno nevarnimi poškodbami in gramozu. Mladenčevu stanje je zelo resno.

— Prva razstava živilskih konzerv. Dne 1. septembra bo otvorjena v Parizu zanimiva razstava. Je to prva razstava živilskih konzerv, ki jo je organiziral zavod za proučevanje živilskega konzerviranja.

— Cene perutnini in kuncem. S 24. avgustom so določene sledeče cene: perutnini in kuncem za kg žive teže: piščanci 25,50 lir, kokoši 22 lir, purani 23, race in goske 28, golobje 25, kunci 12. Cene za potrošnjo v pokrajinskih glavnih mestnih občinah ne smejo biti višje od naslednjih: piščanci 38,50 kokoši 36,50, purani 33,50, goske in race 27, golobje 37, kunci 22,50.

— Nemški filmi na mednarodni filmski razstavi v Veneziji. Iz Berlina poročajo, da bodo vrteli na mednarodni filmski razstavi v Veneziji sledeče nemške filme: »Veliki kralj«, »Dunajska kri«, »Velika ljubez«, »Zlato mesto«, »Andrej Schüller in »Velika senca«. Razen tega bodo vrteli še šest velikih kulturnih filmov in drugih številnih vojnih posnetkov.

— Nesreče. Stermole Jože, 17letni sin posestnika iz Brega pri Vel. Gabru, je vtknil desno nogo med kolo voza, ter mu pri tem nalomilo kost stopala. — 4letna hči posestnika iz St. Vida pri Stični, Jožefa Primc, je prišla z desnico v miatlini

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 18. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Globoka ljubezenska drama z najboljšimi madžarskimi igralci

SKUSNJAVA

Otello Toso — Zita Szeclezky

KINO UNION — TELEFON 22-21

Ljubezensko tragedijo, ki se je začela v puščavi, prikazuje film

POLET NAD PUŠČAVO

Brigitte Horney — Willy Birgel

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Užival bode, kdor bo poslušal enega izmed redko lepih glasbenih filmov

FASCINO — OMAMA

V glavni vlogi: Iva Pacetti

stroj. Olrezalo ji je 3 prste. — Stanislava Gorenc, 28letnja brusarica stekla iz Ljubljane, je na Gosposvetski cesti podir tramvaj. Zadobil je poškodbe na glavi in rokah. — Bavdek Jože, 17letni sin posestnika iz Vel. Lašč, je padel z jablana in si zlomil levo nogo. — Petrič Ivan, 74letni vpok. finančni preglednik iz Stožic, si je, pri sekanju drv, vsekaj v palec leve roke. — Snedec Ljudmila, 9letna učenka iz Ljubljane, si je pri padcu zvil desno nogo v členku.

— Posebno milo za novorojenčke. Z ozirom na tehtne razloge higijene in zdravja je bila dovoljena proizvodnja posebne vrste higijeničnega mila za novorojenčke. Da bi ne bilo nobenih zlorab, je potreben poseben postopek, da pride novo milo v prid samo dojenčkom. No-seče ženske, ki so v tem stanju v devetem mesecu in matere novorojenčkov, ki niso še štiri mesece stari, naj se obrnejo na pristojni urad, kjer bodo sprejele podobne v lekarnah mesečno 100 gr specialnega higijeničnega mila za novorojenčke. Za nakaznico pa je potrebno pri nosečih ženah zadevno babičino potrdilo, pri materah pa otrokov rojstni list.

IZ LJUBLJANE

—lj Odkop starega vodnjaka. Sredi prejšnjega tedna so jeli otkopavati mestni delavci opuščen vodnjak, zasut pred skoro petdesetimi leti. Iz njega je dobivala svoje dni izvrstno in zdravo pitno vodo pretežna večina prebivalstva na spodnjem koncu Sv. Petra ceste (od križišča na Vidovdanske cesti do Škofje ulice). Vodnjak tih hiše št. 83, katerega trdno zidani obok je še dokaj dobro ohranjen, bo zdaj popolnoma prenovljen ter bo moči tako, če bo sila in potreba, njegovo vodo zopet kakor nekdaj prav s pridom uporabljati.

—lj Tudi kostanja bo letos mnogo. Redka so leta, ko obrodijo sadje tako dobro, kakor je letos. Navadno obrodijo samo ena vrsta ali kvečjemu dve, dočim je letos vse sadno drevje tako obilno obloženo s sadeži, da se kar šibi in lomijo pod njimi. Tudi kostanj je obrodil izredno dobro, divji in pravi. Zanimivo je pa, da rdeče cvetoči divji kostanj nima skoraj nobenih sadežev. Razlika med rdečim in belo cvetočim se zelo lepo vidi ob cesti v Rožno dolino, kjer si slede eni in drugi kostanji. Eni so polni sadežev, na drugih jih je pa zelo malo. Pravi kostanj obrodil sicer skoraj vsako leto, toda letos se tudi njemu pozna, da je letina izredno dobra. Kmalu bo na Rožniku, šišenskem hribu in Golovcu mrgolelo nabiralec kostanj, ki bo letos zanj še posebno veliko zanimanje, saj bo marsikomu dobrodošel prizgizek.

—lj Krompir že kopljejo. Za kopanje poznega krompirja je še prezagodaj, toda nekateri pridelovalci se na to ne oziirajo in so ga že začeli kopati. Treba bi bilo počakati vsaj še 14 dni. Precej krompirja je izkopanega že na njivah mestnih delavcev pod Čekinovim gradom, pa tudi drugod so ga pridelovalci že pospravili in izbrili njuvice za salato ali repo. Lani je bilo za krompir izrazito slabo leto, nasprotno je pa letošnje dokaj dobro. Tudi vreme je krompirju naklonjeno, ker je suho. Če dežuje, ko krompir dozoreva, pozneje rad gnije, letos se nam tega ni treba bati.

—lj Enakomerna maksimalna temperatura. Že štiri dni se živo srebro pod vplivom toplih solnčnih žarkov dviga v termometru vsoko. Sicer ne doseže več juljskih višin, ko smo nekaj dni zabeležili maksimalno temperaturo nad 30 stopinj Celzija, vendar je stanje zadnjih štirih dni za konec avgusta prav primerno. Zapisali smo že, da je bila maksimalna temperatura v četrtek 28,8 in v petek 28,0. V soboto je živo srebro znova doseglo maksimum 28,0 stopinj Celzija, včeraj pa se je pomaknilo še nekoliko višje, in sicer na 28,8 stopinj Celzija. Razlika med maksimalno in minimalno temperaturo je sedaj približno enaka razliki v juliju, ko je znašala okoli 15 stopinj. Včeraj je bila minimalna temperatura 12,8, danes je 13,6.

—lj Glasbena Matica ljubljanska opozarja starše, da bo začela šola Glasbene Maticе s poukom takoj prve dni meseca septem. t. l. Vpisovanje se bo vršilo od 1. do 4. septembra vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 17. v pisarni Glasbene Maticе, Vegova ul. 7. Gojenci naj se zglašajo v spremstvu staršev ali njih namestnikov. V pisarni morajo izpolniti stanovski izkaz in predložiti zadnje šolsko spričevalo. V novem šolskem letu 1942-43 se bodo poučevali naslednji predmeti: solopetje, klavir, vsi orkestrski instrumenti, orgle, mladinsko petje in vsi teoretični predmeti. Opozorjamo starše, da takoj prve dni vpišejo svoje gojence na šolo Glasbene Maticе, ker bo v soboto 5. septembra že določitev urnika, redni pouk pa v ponedeljek 7. septembra. Vse ostale podrobnosti so razvidne na oglasni deski v veži Glasbene Maticе.

—lj Umrl so v Ljubljani ob 14. do 20. t. m.: Vrhovnik Gregor, 67 let, krojaški pomočnik, Japljeva ul. 2; Benkovič Marija, roj. Pekle, 68 let, vdova vodje zemljiške knjige, Postojnska ul. 14; Zemljan Jerica, 63 let, ravnateljka Mladike v p. Bleiweisova cesta 37; Kušar Katarina, roj. Eckehart, 69 let, žena poštnega poduradnika v

P., Vidovdanska c. 9; Gartner Anton, 1 leto, delavec, Litjiska c. 24; Zupan Melhior, 44 let, mest. trč. paznik, Milčinskega 79; Dežman Marija, sestra Genovefa, 78 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pavel, Vidovdanska 9; — v ljubljanski bolnici so umrli: Kojic Marija, roj. Leben, vd. Kosmač, 67 let, zasebnica, Zadruga ul. 15; Aplenc Rudolf, 94 let, mestni služitelj v p. Šoška ul. 13; Znidaršič Dragica, 2 meseca, hči dninarja, Na požaru 50; Božič Marjan, 12 let, sin gostilničarja in posestnika, Toško čelo 1; Truden Marjeta, 50 let, dninarica, Podcerkev 15, obč. Stari trg; Blažič Alojzij, 27 let, sin posestnika, Zdenska vas 6, obč. Videm-Dobrepolje, srez Kočevje; Richter Hinko, 58 let, trgovski poslovodja, Vožarski pot 1; Peternej Marija, 53 let, vdova posestnika, Dermotova ul. 7; Mlakar Martin, 67 let, višji poštni kontrolor, Vrhovčeva ulica 12; Iskra Mihael, 53 let, inkasant, Bohoričeva ul. 13; Rozman Franciška, 44 let, kuharica, Cesta dveh cesarjev 139; Kovšca Stanislav, 12 let, sin posestnika, Dolenja vas 35 pri Cerknici.

—lj Ljubitelji slovenske knjige! V Vaši knjižnici ne sme manjkati Mire Pucove: **Obraz v zrcalu**. Knjiga je odlično ocenjena in nam je odkrila nadarjeno pisateljico. Dobi se v Knjižarni Tiskovne zadruge, Ljubljana Selenburgova ulica 3. Cena v pol usnje vezanemu izvodu lir 60.—, okusno v platno vezanemu lir 50.—.

—lj Dimnikarska dela. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani sporoča odločitev Visokega komisariata, da znaša cena za izžiganje vsakega dimnika po 14 lir in da je v tem znesku zapopaden tudi material, ki se pri tem rabi. Tarifni znesek za ometanje štedilnika plačuje najemnik, če ni drugače dogovorjeno med hišnim lastnikom in najemnikom, ki sta za to edino merodajna. Na to pa ta dva ne bosta pristala, ker mora hišni lastnik po razsodbi Upravnega sodišča od tega plačati zgradarino z dokladi vred in bi moral najemnik plačati okrog 50% več. Potrebna pojasnila se dobe v naši pisarni.

—lj Najemniške pogodbe. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani vabi hišne posestnike, da nemudoma prinesejo v društveno pisarno na vpogled najemniške pogodbe (v originalu in prepisu), v katerih je del najemnine zaračunan za inventar, opremo itd. v svrhu dopolnitve, četudi morebiti pogodbe niso bile napravljene pri nas.

DRUGACE NE GRE

— Ne razumem te, Vera. Ves dan stojiš pred ogledalom in se gledaš.

— Seveda, kaj se bom gledala v naslonjač

CEMENT

prodam. Murnova ul. 4. Pri novi cerkvi v šiški. Terčelj.

PREMOG DRVA

I. Pogačnik

LJUBLJANA

Bohoričeva ulica 5

Telefon 20-59

PAPRIKA MARICH

Pepe rosso italiano garantito puro! In vendita presso i migliori negozianti di generi alimentari e commestibili

italijanski redci poperjajameno čiat: V prodaji pri boljših trgovcih jestvini in kolonialnega blaga.

LUITA M. MARICH

FORRE ANN. CENTRALE (NAPOLI)

Zahvala

Moj mož Andolšek Franc, trgovec in posestnik v Karlovi pri Vel. Laščah, je bil zavarovan za smrt in doživetje pri zavarovalnici »Jugoslavija«.

Po njegovi smrti mi je zavarovalnica »ISTITUTO NAZIONALE DELLE ASSICURAZIONI« — »NARODNI ZAVAROVALNI ZAVOD« — Roma, ki je to zavarovalnico prevzela, takoj izplačala zavarovano glavnico.

Podpisana se zahvaljujem temu zavodu za kulantno postopanje in ga vsakomur toplo priporočam.

Velike Lašče, dne 16. julija 1942.

Andolšek Kristina I. r.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

ANCHE IL PRIMO CHE PASSA SA...

TUDI PRVI MIMOIDOČI VE...

che il miglior impiego che tu puoi fare di 12.- Lire è quello di comprare un biglietto della Lotteria di Merano. Con un rischio così minimo puoi diventare parecchie volte milionario. Non tentarlo sarebbe una colpa.

da je najboljšje opravilo, ki ga moreš opraviti z 12.- lirami, kupiti srečko Lotterije di Merano. S tako majhnim rizikom lahko postaneš večkratni milijonar. Greh bi bil ne poskusiti.

REGALA MILIONI

a chi acquista un biglietto per L. 12.-

DARUJE MILIONE

in meno, ki si nabavi srečko za L. 12.-

Tomic Josip

črkostavec Narodne tiskarne

Pogreb dragoga pokojnika bo danes, v ponedeljek, ob pol 4. uri iz kapelice sv. Jožefa na Žalah na pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 22. avgusta 1942.

ZALUJOCA SOPROGA IN OSTALO SORODSTVO

Zahvala

Vsem, ki ste ob prerani izgubi našega nenadomestljivega, predbrega očeta, starega očeta, brata in strica, gospoda

Richter Hinka star.

sočustvovali z nami in nam lajšali gorje, naša prisrčna hvala.

Posebno zahvalo izrekamo oč. duhovščini, gg. zdravnikom, vodstvu in osebju trdnice Dolničar & Richter, trgovskim tovarišem, soščolcem, sostanovalcem ter vsem darovalcem prekrasnega cvetja in številnim spremljevalcem na njegovi poslednji poti.

Sv. maša zadušnica za blagopokojnim se bo darovala v sredo, dne 26. avgusta 1942, ob 7. uri v farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

LJUBLJANA, dne 22. avgusta 1942.

ZALUJOČI SINOVI IN SORODSTVO.

Strindbergova tretja žena

Slaviti švedski pisatelj se je v starosti 52 let oženil s komaj dvajsetletno igralko Harriet Bosse — Zakon, v katerem se je Strindbergu rodila hčerka: pa je trajal le dobri dve leti

Av gust Strindberg je bil slaviti švedski pisatelj, ki je bil rojen leta 1849 in je umrl leta 1912. Živel je večinoma v tujini. Napisal je številna, znamenita in po vsem svetu znana dela, med njimi drame: Mojster Olaf, Oče, Tovariši, Mrtvaški ples, Proti Damasku, Luther, Gospodična Julija in mnogo naturalističnih romanov in zgodovinskih novel. Znano njegovo delo je »Bedakova izpoved«, v katerem je opisal svoje življenje. Strindbergova dela so znana tudi pri nas, ker so bila nekatera že pred časom prevedena v slovensčino.

Njegovo življenje je bilo zelo razgibano in zanimivo. Po dveh ponesrečenih zakonih je Strindberg star 52 let, sklenil tretjega, ki je bil zadnji poizkus najti notranje ravnovesje in zadovoljstvo. Za Strindberga je bilo človekovo zadovoljstvo vedno vezano na magični krog žene-matere in otroka. Toda po prvih dveh polomih so mu ostale obupne notranje borbe, bil je zelo močno razgoren. Vse to je vplivalo na njega, da je postal ideolog sovraštva proti ženi in da je uničeval vero v zakon v številnih svojih delih, ki so zelo razgibala javno mnenje.

V literarnih in gledaliških krogih Stockholma se je okoli leta 1900 mnogo govorilo o Strindbergu, ko je tjakaj prišla mlada 20-letna neizkušena igralka Harriet Bosse. Na njo so Strindbergova dramska dela izredno vplivala, ker je čutila v njih neko sorodstvo s pisatelji svoje norveške domovine, obenem pa ji je ugajal Strindberg, katerega je prav tedaj obdajala nekaka gloriola velikega pustolovca. Veliko je bilo njeno veselje, ko je bila pomladi leta 1900 med številnimi drugimi igralkami izbrana za nosilko glavne vloge v Strindbergovi drami »Proti Damasku«. Kmalu za tem jo je Strindberg povabil na svoj dom. Bila je tako razburjena, da je morala na stopnicah pred vrati, predno je pozvonila, postati in se oddahneti. Pisatelj jo je sprejel z nasmevom in jo vodil v sobo, kjer je bila pripravljena miza polna cvetic, sadja in vina. Pomenek je trajal dolgo in predno je odšla, je Strindberg zaprosil, naj mu podari pero, ki je krasilo njen kloboč. Dejal je, da si bo napravil iz njega pero za pisanje in ga rabil pri pisanju svojih dram.

Uspeh drame »Proti Damasku« je bil izreden. Pisatelj in igralka sta se večkrat srečala, izmenjala nekaj pism in Strindberg jo je kasneje prosil, naj prevzame še vlogo Eleonore v drami »Velika noč«. Ker se ji je pa vloga zdela pretežka, ga je šla prositi, naj bi jo zaupal bolj izkušeni igralci. Ta obisk je imel odločilne posledice za oba. Strindberg jo je sprejel zelo naklonjeno, govoril ji je o sebi, opisal ji svoje trdo in težko življenje in ji pripovedoval kako je dotlej zamljal iskal majhen zarek sreče pri ženi, ki bi ga mogla zadovoljiti s svojo človečnostjo in svojo ženskostjo. Tedaj je položil roke na njene rame in ji izrekel najslajše vprašanje, ki ima samo v izvirnem jeziku najgloblji pomen: »Vili ni ha ett litet barn med mig, fröcken Bosse? To bi se po naše reklo: »Ali hočete imeti z menoj, gospodična Bosse, otročička?« Gospodična Bosse je kakor hipnotizirana sklonila glavo in odgovorila: »Da, hvala«. Tako sta se zaročila in mali gospodični Bosse je bila naložena težka naloga pomiriti nesrečnega pisnika s človečarstvom in ženstvom. Še predno sta se poročila, so se ji vzbujali pomisleki, ali bo svoj nalogi kos. To je večkrat zaupala Strindbergu, ki pa jo je tolažil s svojo mogočno ljubeznijo in s svojimi velikimi upi. To je Harrietovo končno pomirilo in maja leta 1901. je postala njegova žena.

Toda zakon ni uspel. Težko je presoditi kateri vzrok so bili odločilni. Morda se je, kakor misli Harriet Bosse, njen zakon s Strindbergom razbil zaradi prevelike razlike v letih. Mlada žena je še zelo slabo poznala svet in ljudi in gojila je veliko željo, da bi jih spoznala. Kot umetnici ji je bilo to celo zelo potrebno. Kot žena pa je oboževala sonce, morje, ljudi, vsakršno življenje, lepe obleke in razne človeške odnose. Strindberg za to že ni imel več smisla. Imel je nekaj prijateljev godbenikov, s katerimi se je posvečal ob večerih skoraj izključno Beethovnovim skladbam, ljubil je samotne jutranje izprehode v parku

in potem delo, neprenehno delo. Žena mu je bila kraljica doma, oboževana navdihovalka, zaklad nežnosti, toda vedno le in samo v okviru doma. Edina izjema je bila njena umetnost. Verjetno je tudi, da si je pisnik ženo predstavljal mnogo bolj po svojih vzorih, porojenih v fantaziji in ovekovečenih v njegovih delih, kakor pa žensko, ki jo obdajajo vse vsakdanje življenjske težave.

Nekega dne je obljubil Strindberg svoji ženi potovanje po Nemčiji in Švici. Bila je izredno vesela, delala je načrte in sporede, pripravljala koveče, in kupila je tudi krožne vozne listke. V jutru, ko bi morala odpotovati, ji je pa nenadoma dejal: »Ne moreva odpotovati, moči mi ne dopuščajo.« Da bi potolažil njeno razočaranost, ji je pripravil mizo s sadjem in ranskim vinom in ji dal v roko Baedekerja. Hotel jo je prepričati, da je mnogo lažje potovati po knjigah, ker se tako človek izogne težavam

potovanja. Ona se pa ni dala potolažiti in šel solzami mu je zagrozila, da bo odpovedala sama. Res je odšla v Hornbäck na danskem. Nista minila niti dva meseca, odkar sta bila poročena. Strindberg je šel kmalu za njo in potem sta potovala skupaj. Kmalu po tem na dan Marijinega obhajenja leta 1902. se jima je rodila mala Anamarija, kar je bila za mlado srce starega pisnika nedvomno ura največje sreče.

Toda tudi otrok ni mogel več popraviti njihovih odnosov in ju dokončno združiti. Njegova žena, ki je bila zelo vdana svojem igralškemu poklicu, je čutila veliko potrebo po potovanju. Želela si je priti v stik s čim večjim krogom ljudi in potapljal se v zunanjem življenju. Tako sta se vedno bolj oddaljevala in njuna ločitev se je začela praktično konec poletja leta 1903, ko se je Harriet preselila z deklico v svoje opremljeno stanovanje. Odnosi med njima pa so ostali prijateljski. Razveza zakona je bila izrečena šele konec naslednjega leta. Odslej se je pisnik vedno bolj obračal k njunemu otroku Anamariji, ki je bila zelo nežna in občutljiva duša. Otroku je potreboval tako očeta kakor mater in je očitno trpel zaradi nerednega življenja svojih staršev. V vseh pismih, ki jih je naslavljal na svojo bivšo ženo, govori Strindberg z najnežnejšimi besedami o Anamariji in izraža svoje velike skrbi za njen razvoj. Ko se je mati vrnila s turneje, mu je prepustila za več dni otroka in to so bili za pisnika najsrečnejši dnevi. Tak je bil tudi njun nadaljni odnos, dokler se ni Harrietova znova poročila.

Pomladi leta 1908. se je odigralo zadnje dejanje žalostne Harrietove je povedala Strindbergu, da se je zaročila. Pisnik ji je z občutenimi besedami zaželel srečo in ji v zadnjih pismih dal slutiti svojo globoko bol in svoj obup. V nekem svojem pismu pravi med drugim: »...eno stvar vem: ne bom preživel nobi tvoje poroke...« Videla se nista nikoli več. Nekaj tednov pred svojo smrtjo leta 1912. ji je Strindberg poslal veliko torbico. Vsebovala je pismo za Anamarijo in 1.500 švedskih kron. Svoji hčerki je pisal, da se je spomnil, da je podaril materi, ko sta se poročila, klavir, ki ga je pozneje na njegovo prigovarjanje menjala za klavir drugačne vrste. »Morda bi si želela mama sedaj znova kupiti klavir, kot ga je imela prej, s temi 1.500 kronami?«

Po njegovi smrti je Harrietova prešla še kitajsko skrinjico, v kateri so bila vsa njena pisma, nekaj majhnih ljubavnih spominov in njen poročni pajčolan.

Armade nekdanj in sedaj

V starem in srednjem veku so bile mnogo manjše kakor v sedanji vojni

Tako velikih armad, kakor v sedanji vojni, evropske države še nikoli niso imele. Zelo domoljubno je, da bi bili imeli Perzijci leta 490 pred Kristusom v vojni proti Grčiji 500.000 mož broječo vojsko ali Xerxes leta 480 v Traciji nad 1.700.000 pehotincev, 800.000 konjenikov ter 20.000 Arabcev na velblodih in Afričanov na vojnih vozovih. Rimljani so imeli za časa cesarja Avgusta 500.000 mož orožjem. Med obleganjem Alekse so imeli Galci pod Vercingetorixom 320.000 mož, znagovori Cezar pa samo 60 tisoč. Aleksander Makedonski je imel v vojni proti Perzijcem samo okrog 35.000 mož broječo vojsko. To velja za vojne v starem veku.

V srednjem veku vojske niso bile močnejše, kvečjemu po številu šibkeje. V bitki pri Hastingsu se je borilo na obeh straneh 5000 do 7000 mož. Največjo vojsko v srednjem veku je postavil leta 1347 kralj Edward III. pri Calaisu. Pa še ta je štela samo 32.000 mož. V bitki pri Corteneuvu ene največjih v srednjem veku, se je borilo na vsaki strani največ 10.000 mož. Švedski kralj Gustav Adolf, ki je dal v vojevanju novo smer, je bil izkral leta 1630 na Pomeranskem samo 15.000 mož, pozneje je pa narasla njegova vojska na 25.000 mož.

Pruska vojska je štela v prvih letih vladanja Georga Vilhelma 1.200 mož, pozneje pa 5000. Ob knezovi smrti je štela 29.000 mož. Ko je nastopil vladanje Friderika Velikega je imela Prusija pod orožjem 76.000 mož. Ko je bil sklenjen draždanjski mir je imela 100.000, leta 1756 pa 120.000 izvežbanih vojakov. Ob smrti velikega kralja je štela pruska vojska okrog 200.000 mož.

prebivalstvo Prusije pa samo 5.100.000. Pruska vojska je imela takrat 120.000 pehotincev, 40.000 konjenikov, 10.000 topničarjev in 30.000 mož okupacijskih čet.

V drugi polovici 18. stoletja je imela Avstrija največjo vojsko in sicer v mirnem času 237.000, v vojnem pa 363.000 mož. Na drugem mestu je bila Rusija, ki je imela 225.000 mož broječo vojsko. Prusija in Francija sta imeli po 182.000 mož. Španija 85.000, Danska in Norveška po 74 tisoč, Švedska 47.000, Nizozemska 38.000 in kot začinja Anglija samo 21.000 mož. 600.000 mož broječo vojsko je postavil na noge Napoleon, ko je navelil na Rusije. V bitki narodov pri Leipzigu se je borilo 300.000 zavezniških vojakov. V francosko-italijanski vojni 1.1859 je bilo pod orožjem 160.000 Avstrijcev in 165.000 zaveznikov. Od teh se je borilo pri Magentu 60.000 Avstrijcev proti 49.000 Francozov, v bitki pri Solferinu pa 150.000 Francozov proti 160.000 Avstrijcev.

V vojni leta 1866. je imela Avstrija 349 tisoč mož broječo vojsko, Rusija pa 350 tisoč. Na čistem bojišču se je borilo 235 tisoč Avstrijcev proti 240.000 Rusov. V bitki pri Kraljevem Gradcu je stalo 215.000 Avstrijcev proti 220.000 Prusov. V vojni leta 1870-71 je štela nemška vojska 500 tisoč, francoska pa 340.000 mož. V bitki pri Gravelotte St. Privat je bilo na obeh straneh okrog 180.000 mož. Med obleganjem Metzja so imeli Francozi 173.000, Nemci pa 200.000 mož. V bitkah pri Lisainu 15. in 16. januarja 1871 se je borilo na nemški strani 48.000, na francoski pa 130 tisoč mož.

Največja bitka v novejši zgodovini je bila ona pri Mukdenu, kjer se je borilo na obeh straneh okrog 500.000 vojakov. Fronta je bila dolga takrat že 70 km. Med prvo svetovno vojno so si stale nasproti prvič v življenju človeštva milijonske armade in temu primerno visoke so bile tudi izgube. V sedanji svetovni vojni je pa prvič pritegnjeno v vojno viro takorekoc vse prebivalstvo. Značilnost sedanje vojne so namreč letala, ki so bistveno izpremenila bojišča. O bojišču v dosedanem pomenu besede zdaj ne moremo več govoriti, ker se razprostira praktično preko vseh v vojno zapletenih držav. V sedanji vojni se ne bore samo milijonske armade, temveč tudi milijoni civilnega prebivalstva, moških, žensk in otrok.

Elektrifikacija Slovaške

Slovaška si kljub vojni z vso vneto prizadeva elektrificirati svoje železnice. Komisija, obstoječa iz zastopnikov prometnega ministrstva in slovaških elektrarn, je potovala nedavno po Nemčiji, Madžarski in Italiji, kjer si je ogledala elektrarne in elektrificirane železnice. V maju se je pa mudila v Bratislavi na željo slovaškega prometnega ministra Stana nemška komisija za elektrifikacijo železnic. Slovaška komisija se je odločila soglasno za sistem izmeničnega toka, ker je v inozemstvu spoznala, da je ta sistem najboljši in najcenejši. Slovaški ministrski svet je na svoji seji 24. junija sklenil elektrificirati vse glavne slovaške železnice.

Ribja svatba v umivalniku

Kako „umetno“ oplodijo ribje ikre — V 10 cm³ tekočine je 5400 jajčec

V južnovzhodni Prusiji, ki je po zlomu Poljske pripadla Nemčiji, je državna ribogojnica Wigry, ki je sedaj največja te vrste v Nemčiji. V tej ribogojnici so nedavno izvedli uspešno in izredno zanimivo »umetno rojstvo« linjev, to je rib, ki spadajo v družino krapov.

Ribe se, kakor večina drugih vodnih živali, množijo tako, da samica odloži večjo množino jajčec, takolimenovanih iker, ki jih samci na to oplodijo. Iz teh oplodjenih jajčec smuknejo čez nekaj časa izredno majhne ribice. V sedanjem vojnem času stremijo ribogojci, da pomnožijo sladkovodno ribje bogastvo z umetno oploditvijo iker. S tem namenom odvzamejo ribjim samcem v času drstenja, to je v juliju, ikre in jih denejo v umivalno skledo. Istočasno odvzamejo samcem mleko in z njim jajčka umetno oplodijo tako, da vse skupaj zmešajo. Tako se vrši »svatba« ribjih dvojic umetno v umivalni skledi. Da dosežejo še boljši uspeh, nadzorujejo na to umetno oplodjene ikre vsa dobo, dokler se ne izležejo ribice. Strokovnjaki niso verjeli, da je taka umetna oploditev pri linjih možna. Lani pa so poskusili v ribogojnici Wigrya dati velik uspeh.

Ko so naložili zadostno število ribjih samic, so jim najprej odvzeli zelenkaste ikre in jih spravili v skledo. Isto so počeli z ribjimi samci, in sicer tako, da so njihovo mleko kepčljalo na ikre. Tekočino so na to hitro zmešali, prilili vode in čez 10 do 20 minut so lahko preizkusili, ali se je oploditev posrečila. Oplodjena jajčka so svetlo zelena in kristalno čista, med tem ko se slabo oplodjena bliščejo mlečno belo.

Jajčka so na to prenesli v posebnih posodah kar najhitreje v zavod, v katerem gojijo mladi ribji zarod. Tamkaj so vsebino posod prelili v velike steklene kozarce, v katere so na to dolivali stalno svežo tekočo, čisto vodo. Že po dveh dneh so mogli skozi stekleno jasno kožo opaziti male oči porajajočih se ribic. Te so pustili na to še en dan v kozarcih, na kar so jih spustili bodisi v domača jezera, ali pa jih razposlali po vseh delih Nemčije. Uspeh je bil izvrsten, saj se je iz umetno oplodjenih iker izleglo skoraj 99% ribic.

10 cm³ je izredno majhna količina tekočine, ki pod vplivom vročih solnčnih žarkov izhlapi v nekaj minutah. Komaj verjetno se sliši, da vsebuje 10 cm³ tekočine v valilnem kozarcu več kot 5.400 jajčec. Toda to je važno vedeti, ker je merilo za računanje, ko razpošiljajo ribji zarod po svetu.

Zakaj človek ne pusti naravi njenega teka in ne dovolj živalim, da bi se same razvijale? Odločilni so razni vzroki. Predvsem seveda to, da je na umetni način mogoče mnogo hitreje pomnožiti ribje bogastvo. Nadaljni smoter je načrtno razpošiljanje dragoceneega ribjega zaroda v vode, ki vsebujejo le malo rib. Razen tega pa grozijo v vodah zarodu mnoge nevarnosti, pred katerimi je male ribice v zavodu mogoče očuvati tako dolgo, da so sposobne potem za samostojno življenje v vodah.

Vprašanja in odgovori

Kaj je prav za prav inspiracija? Nije drugače kakor »vdihanje«.

Ali je kenguru vezan samo na avstralsko podnebje? Nikakor ne. Poskusili so rediti kengurje tudi v drugih deželah in izkazalo se je, da dobro prenašajo tudi drugačno podnebje. Ker pa delajo občutno škodo na polju, so jih hitro opustili.

Katera država ima najdaljše meje? Japonska. To je tipična dežela otokov in njene meje so zato dolge, ker imajo otoki mnogo zalivov.

Kdaj so začeli rabiti ljudje računsko znaka + in -?

V 15. stoletju. Najprej naletimo na ta dva znaka v Wiehmannovi računici iz leta 1489. Prvi so ju začeli rabiti Nemci, kajti še v 16. stoletju so rabili italijanski in francoski učenjaki sicer običajni okrajšavi p za plus in m za minus.

V čem se razlikuje rastlina od živali? Žival je vsako živo bitje, ki zgradi svoje telo iz organskih snovi (mineralnih snovi zemlje, zraka ali vode). Tega ne more nobena žival.

Pri katerih živalih je premična zgornja in ne spodnja čeljust?

Pri krokodilih.

Kateri se zdaj važni izumi in odkritja izvirajo iz kitajskega kulturnega kroga?

Tisk s premičnimi črkami, papir, kompas in smodnik.

Dr. Tiso o židovskem problemu

Na cerkveni svečanosti v Hiluču je govoril predsednik Slovaške republike dr. Tiso o borbi proti boljševizmu in o židovskem problemu, ki stopa zadnje čase vedno bolj v ospredje. O židovskem problemu je izjavil, da se hoče slovaški narod končno odkrižati svojih vekovnih sovražnikov. Ni nekrščansko, če se odkriža tega najhujšega narodnega sovražnika. Židovski element pomeni ogrožanje življenja Slovkov in zato je treba židovski problem rešiti. Število židov se je od revolucijskih let 1848/49 po

slovaških vaseh in mestih postotilo. Židovstvo je znalo spraviti v svoje roke 38% slovaškega narodnega premoženja, večinoma na nepošten način. Zdej bi se nam gojilo zelo slabo — je zaključil dr. Tiso svoj govor, — če bi ne bili pravčasno začeli z izločanjem teh škodljivcev. Naše geslo mora biti: Slovak odkrižaj se svojih sovražnikov!

Moka iz mahu

Carinski uradnik Hoff iz Osla je prišel na misel uporabljati islandski mah, ki služi za zdravilo proti rahitisu in tuberkulozi, tudi kot krušno moko. Mah najprej posuši, potem ga pa zmleje in primeša do 15 odst. krušni moki. Hoff trdi, da je z mletim mahom mešana krušna moka zelo okusna, zlasti priporočljiva za juho in omake.

Les nadomestuje gumi

V nekaterih krajih Danske so se že pojavile prve lesene avtomobilske pnevmatike in kmalu jih začno uporabljati tudi v Kopenhagnu. Pnevmatike so sestavljene iz bukovnega lesa in opremljene z železnim obročem. V prometu je že 300 takih pnevmatik, ki so precej trpežne, saj zadostujejo za 16.000 km vožnje.

PREVIDNOST

Mož leže s plinsko masko na obrazu v posteljo.

— Čemu si si pa nataknil masko? — ga vpraša žena. — Kaj se bojiš letalskega napada?

— Kaj še. Navadno spim odet čez glavo, toda danes smo imeli za obed fižol.

DOBER SVET

K pesniku Wildgansu je prišel nekoč mlad pesnik in mu prinesel na vpogled svoje prve stihe. Preden jih je začel Wildgans pregledovati, mu je avtor zasepetal: — To sem napisal v pijanosti.

Wildgans je pesmi prečital in odgovoril smeje:

— Moram vam svetovati, da postanete abstinent.

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

»Pha, ne vem,« je Maksim suho odvrnil. »Pripravite za takšno reč so zmerom dokaj zamotane. Morda bi vprašali Franka Crawleya, kajti ta bi moral vzeti stvar v roke.«

»Oh, gospod Crawley, prosim, zavzemite se zame!« je vztrajala gospa, in dva ali trije izmed navzočih so pritegnili. »Zelo prijazno bi bilo, razumete? Vsi čutimo, kolikanj nam manjka manderlejske razigranosti...«

Tik zraven mene je odgovoril Frankov mirni glas. »Ne branim se pripraviti ples, ako ga je Maksim voljan prirediti. Na njem in na gospe je, da odločita. Zame pri vsem tem ne gre.«

Seveda so me takoj naskočili. Lady Crowan je prestavila svoj stol tako, da me čajniki ni več zakrival. »Dajte, gospa de Winter, pregovorite svojega moža. Koga naj posluša, ako ne vas? In vobče bi bilo njegova dolžnost, da priredi ples mladi ženi na čast!«

»Da, da, kakopak,« se je oglašil neki gospod. »Ko že nismo imeli veselja, da bi bili na svatbi, je res grdo od vas, če nas takole pripravljate ob vsakršno zabavo. Kdor je za maskarado v Manderleyu, naj vzdigne roko!... Ste videli, gospod de Winter?

Enodušno sprejeto!« Z vseh strani sta zahrumela smeh in pritrdilno ploskanje.

Maksim si je prižgal cigareto; njegove oči so se preko čajnika srčale z mojimi.

»Kaj meniš?« je vprašal.

»Ne vem...« sem neodločno odvrnila. »Za svojo osebo ne oporekam.«

»Narobe, saj vidite, kako gineva od želje, da priredite ples v njeno čast!« je zagostolela lady Crowan. »In katera mlada žena ne bi? Tako ljubki bi bili, gospa de Winter, oblečeni kot draždanska pastirica, z lasmi skritimi pod velikim trirogljnikom!«

Pomislila sem na svoje nerodne roke, na svoje noge, na svoja sloka ramena. Res zala pastirica bi bila! Ta ženska pač ni poznala tenkočutja! Prav nič se nisem čudila, da njen predlog ni zbudil odmeva, in spet sem bila hvaležna Franku, ki je dal razgovoru drugačen pravek.

»Dejstvo je, da mi je že ondan nekoč omenil to stvar, Maksim,« se je oglašil. »Vprašal me je, ali ne bo nekakšne veselice mladi gospe na čast. Tudi čer je bil, na pristavi,« je nadaljeval, obračaje se k lady Crowanovi. »Kaj ne, gospod Crawley,« je dejal, »če bi gospod de Winter spet priredil ples, to bi bilo veselje za nas vse?« Odgovoril sem mu, da nič ne vem; gospod de Winter mi ni še nič rekel za stran tega.

»Evo!« je lady Crowan zmagoslavno vzkliknila proti vsej družbi. »Kaj sem rekla? Celo vaši podrejenici glasno terjajo ples! Če se na nas ne ozirate, se vsaj ozirajte nanje!«

Maksim me je še vedno neodločno gledal. Mogoče se je bal, da mi moja velika plahost, ki jo je predobro poznal, ne bi dopustila tvegati to preskušnjo. Vsekako ga nisem smela pustiti v misli, da se ne čutim kos položaju.

»Menim, da bi bilo silno zabavno,« sem dejala.

Maksim se je prestopil in skomignil z rameni. »Nu, torej je stvar v redu. Frank, moral si boš naprtiti skrb, da ukreneš, kar je treba. A bolje bo, če pritegneš gospo Danversovo. Ta ima vse ukrepe še v spominu.«

»Torej je tista čudovita Danversovka še vedno pri vas?« je vprašala lady Crowan.

»Da,« je Maksim kratko odvrnil. »Ne bi košček torte? Ste mar končali? Tedaj pojdimos vsi na vrt.«

Krenili smo na teraso, pomenkujoč se o plesu in o času, ki bi bil zanj najbolj pripraven; nazadnje so tisti, ki so bili prišli z avtomobilom, sklenili, da se je čas odpraviti, oni, ki so bili peš, pa so sprejeli sedež, ki so jim ga ti ponudili. Vrnila sem se v dvorano in si nalila še skodelico čaja; zdaj, ko me ni več tlačilo breme odgovornosti, sem ga vsaj lahko v miru popila. Frank se mi je pridružil; pobrala sva drobtinice s pladnja, kjer so bili prej kolački, ter jih pojedla, in zdela se nama je, da sva kakor dva zarotnika.

Maksim je na trati lučal kose lesa, ki mu jih je Jasper prinašal nazaj. Kdo ve, ali poznajo v vsaki hiši ta občutek razigranosti, kadar so gostje odšli? Nekaj časa nisva nič govorila o plesu; šele ko sem posrebrala čaj in si obrisala prste, ki so bili uma-

zani od sladkorja, sem rekla Franku: »Povejte mi zdaj po pravici, kaj mislite o tej maskaradi?«

Frank se je ozrl skozi okno po Maksimu in nekaj trenutkov molčal, preden je odgovoril: »Ne vem, zdela se mi je, da Maksim nima pomislekov, kaj ne? Mislim, da je sprejel pobudo z dobre strani.«

»Kako naj bi bilo drugače? Težko si zamislil,« sem rekla. »Lady Crowan je res priskutna! Kakor da vsa okolica nima druge skrbi in govori in sanjari samo o tem, kdaj bo v Manderleyu maskarada!«

»Seveda, kakršna koli veselica bi jim pripravila veliko veselje. Mimo tega, veste, smo pa tudi zelo natančni v takih rečeh. Ne verjamem, da bi lady Crowan pretiravala, ko pravi, da je treba vam na čast nekaj prirediti. Konec koncev, gospa de Winter, ste vendarle novoporočenka.«

Kako nabuhle in hkratu kako jalove so bile te besede! Da vsaj ne bi bil ubogi Frank zmerom tako strašno spodoben...

»Nisem novoporočenka,« sem odvrnila. »Saj še svatbe ni bilo takšne, kakor ljudje mislijo, da je treba. Ne bele obleke ne pomarančevega cvetja ne spremstva družic... In tudi teh neumnosti s plesom meni na čast ne maram.«

Manderley v slavnostni obleki ki krasen pogled,« je rekel Frank. »In vseh vam bo, videli bosta. Saj vam ne bo treba delati nič posebnega. Samo goste boste pozdravljali; to pa vendar ni Bog ve kakšen napor, ali ne? Morda se vam smem priporočiti za ples...«

Dragi Frank! Njegova slovesna udvornost mi je res ugajala.